

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Společenský život na venkově

Bc. Michaela Müllerová

© 2024 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Michaela Müllerová, DiS.

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Litoměřice

Název práce

Společenský život na venkově

Název anglicky

Social life in the countryside

Cíle práce

Cílem diplomové práce bude zkoumání a následné zhodnocení společenského života v obci Janská na Děčínsku v Ústeckém kraji. Na základě tohoto zkoumání bude zjištěna spokojenost občanů s životem v obci. Budou popsány možnosti trávení volného času, jako jsou kulturní akce, sportovní akce a v neposlední řadě vyžití pro děti. Na základě získaných informací bude navrženo řešení k případnému zkvalitnění společenského života v obci.

Metodika

Diplomová práce bude rozdělena do dvou částí, a to do části teoretické a do části praktické. Teoretická část bude zpracována na základě studia odborné literatury, která vysvětluje základní pojmy týkající se zkoumané problematiky. V praktické části bude v první řadě charakterizována konkrétní zkoumaná obec. K výzkumu bude použito dotazníkového šetření, prostřednictvím kterého bude zjišťována životní spokojenost obyvatel v obci. Získaná data budou zpracována a na základě výsledků šetření budou navržena doporučení na zkvalitnění společenského života v obci.

Doporučený rozsah práce

60 – 80

Klíčová slova

společenský život, venkov, obec, kultura, občan

Doporučené zdroje informací

BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.

HUDEČKOVÁ, Helena; LOŠTÁK, Michal; ŠEVČÍKOVÁ, Adéla; ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA HUMANITNÍCH VĚD. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2006. ISBN 978-80-213-1413-9.

MAJEROVÁ, Věra; ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA. *Sociologie venkova a zemědělství*. PRAHA: ČZU-PEF, 2000. ISBN 978-80-213-0651-6.

POLÁKOVÁ, Jana. *Politika rozvoje venkova v EU*. [Praha]: Česká zemědělská univerzita, 2018. ISBN 978-80-213-2796-2.

SLEPIČKA, Alois; VOSTRADOVSKÁ, Jitka; LORENZ, Stanislav. *Přeměny venkova : venkov našeho věku*. Praha: Svoboda, 1989. ISBN 80-205-0019-7.

SVOBODOVÁ, Hana. *Synergie ve venkovském prostoru*. Brno: GaREP, 2011. ISBN 978-80-904308-8-4.

WOKOUN, René. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. PhDr. Ing. Věra Majerová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 21. 8. 2023

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 11. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 22. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Společenský život na venkově" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 22. 03. 2024

Bc. Michaela Müllerová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala prof. PhDr. Ing. Věře Majerové, CSc. za vedení této diplomové práce, za vstřícnost a cenné rady a za čas, který věnovala mé práci. Dále bych chtěla poděkovat zástupcům obce Janská za jejich ochotu a možnost vykonání odborné praxe. Poděkování dále patří občanům obce Janská za spolupráci při vyplňování dotazníků a také mé rodině, a hlavně mému manželovi za podporu během celého studia.

Společenský život na venkově

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá tématem společenského života na venkově a jeho vlivem na trávení volného času. Konkrétně se zabývá společenským životem v obci Janská, která se nachází v okrese Děčín v Ústeckém kraji. Práce má za cíl zhodnotit spokojenost obyvatel s dosavadním společenským životem a navrhnout možná řešení na zkvalitnění společenského života v obci.

Práce je rozdělena do dvou částí, a to do části teoretické a praktické. V teoretické části budou vymezeny základní teoretické pojmy. V praktické části je představena konkrétní obec, kde bude přiblížena její historie i současný život, možnosti trávení volného času a nabídka aktuálních společenských akcí. K výzkumu bude použit kvantitativní výzkum realizován prostřednictvím dotazníkového šetření. Dotazníky budou distribuovány mezi obyvatele obce. Poté budou výsledky šetření analyzovány a na základě těchto výsledků budou navrženy možné postupy ke zlepšení společenského života v obci a tím i k větší spokojenosti občanů žijících v obci.

Klíčová slova: venkov, obec, společnost, život, kultura, Janská, tradice, zvyky

Social life in the countryside

Abstract

The thesis deals with the topic of social life in the countryside and its influence on leisure time. Specifically, it deals with social life in the village of Janská, located in the district of Decin in the Ústí nad Labem region. The thesis aims to evaluate the satisfaction of the inhabitants with the existing social life and to propose possible solutions to improve the social life in the village.

The thesis is divided into two parts, the theoretical and the practical. In the theoretical part the basic theoretical concepts will be defined. In the practical part, a specific village will be introduced, where its history and current life, leisure opportunities and the offer of current social events will be presented. Quantitative research will be used to conduct the research through a questionnaire survey. Questionnaires will be distributed among the inhabitants of the village. Afterwards, the results of the survey will be analysed and based on these results, possible approaches to improve the social life in the village will be proposed, thus leading to greater satisfaction of the citizens living in the village.

Keywords: countryside, village, society, life, culture, Janská, traditions, customs

Obsah

1 Úvod.....	10
Cíl práce a metodika.....	12
1.1 Cíl práce	12
1.2 Metodika	12
2 Vymezení základní pojmů	14
2.1 Charakteristika venkova.....	14
2.1.1 Venkovská sídla.....	15
2.2 Typologie venkovského prostoru.....	17
2.3 Vymezení obce.....	25
2.3.1 Město	26
2.3.2 Městys.....	27
2.3.3 Statutární město	27
2.4 Orgány obce	28
2.4.1 Zastupitelstvo.....	28
2.4.2 Rada obce.....	29
2.4.3 Starosta.....	30
2.4.4 Obecní úřad.....	30
2.5 Aktéři rozvoje venkova	31
2.5.1 Obyvatelstvo	31
2.5.2 Venkovské rozvojové struktury	33
2.5.3 Místní akční skupiny.....	34
2.5.4 Dobrovolné svazky obcí	34
2.6 Funkce venkova	35
2.6.1 Rezidenční funkce.....	35
2.6.2 Produkční funkce	36
2.6.3 Rekreační funkce	37
2.7 Společenský život.....	38
2.7.1 Spolky	39
2.7.2 Kultura	40
2.7.3 Zvyky a tradice	42
3 Obec Janská.....	44
3.1 Charakteristika obce.....	44
3.1.1 Demografie obce.....	45
3.2 Historie obce	47
3.2.1 Zajímavosti z historie.....	49
3.3 Společenské akce v obci.....	53

3.4	Spolky	55
3.4.1	JS Vlčí ranč Janská	55
3.4.2	Spolek Rabštejn	56
4	Praktická část	57
4.1	Vyhodnocení dotazníkového šetření	58
4.2	Vyhodnocení hypotéz.....	73
4.3	Shrnutí dotazníkové šetření.....	76
4.4	Návrhy a doporučení	78
5	Závěr.....	80
6	Seznam použitých zdrojů	81
7	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	84
7.1	Seznam obrázků	84
7.2	Seznam tabulek	84
7.3	Seznam grafů.....	85
7.4	Seznam použitých zkratk.....	85
Přílohy		86

1 Úvod

Téma této diplomové práce se zabývá společenským životem na venkově. Konkrétně se zabývá zkoumáním společenského života v obci Janská na Děčínsku. Jedná se o malou obec s 219 obyvateli. Do konce II. světové války byla obec osídlena převážně obyvatelstvem německé národnosti. Po konci války byli původní obyvatelé vysídleni a došlo k postupnému doosídlování českým obyvatelstvem. Dle dochované kroniky vedené od r. 1945 měla obec bohatý společenský život. To se ve větší míře udrželo až do konce milénia. Poté začal společenský život v obci upadat.

Diplomová práce je rozdělena do dvou částí, a to do části praktické a části teoretické. Teoretická část se zabývá vysvětlením pojmů týkajících se venkova, kterými jsou základní charakteristika z několika pohledů, struktura venkova v podobě rozmístění sídel neboli obcí dle velikosti sídel, podle množství obydlí nebo struktury a složení zástavby. Dále je popsána typologie venkovského prostoru z různých hledisek jako je rozvoj daného prostoru, hustota osídlení, bohatství nebo vzdálenosti od velkých měst. Vymezení obce a jejích činných orgánů. Důležité pro rozvoj a udržení společenského života jsou spolky a samotné obyvatelstvo a místní rozvojové struktury jako jsou starostové nebo podnikatelé. Každá obec musí mít svého iniciátora, který se o kvalitní společenský život bude starat, bude mít dostatek nápadů a bude podněcovat ostatní ke spolupráci na společenském dění. Pro venkovský způsob společenského života je typické dodržování různých tradic. Společenské akce by měly být v konkrétních obcích přizpůsobovány na míru místnímu obyvatelstvu.

Praktická část bude vycházet z dotazníkového šetření, prostřednictvím kterého bude mapována spokojenost občanů obce se současným společenským životem. Zároveň budou stanovené pracovní hypotézy. Dotazníky budou distribuovány v listinné podobě a elektronické podobě. Po sběru všech vyplněných dotazníků, budou dotazníky zkontrolovány a následně zpracovány. Na základě zpracovaných informací budou potvrzeny nebo vyvráceny stanovené pracovní hypotézy a navržena doporučení pro případné zkvalitnění společenského života v obci.

V obci Janská trvale žiji od roku 2016, ale vazby k této obci mám již od roku 2007, kdy jsem toto místo navštívila poprvé. Téma této práce jsem si vybrala proto, že jako rodič dvou malých dětí se zajímám o to, jaké společenské akce se v obci konají pro děti, ale v neposlední řadě také pro dospělé. Společenský život v malých obcích, je dle mého názoru, nesmírně důležitý z důvodu utužování sousedských vztahů a navazování nových přátelství.

Do roku 2018 společenský život v obci nebyl takřka žádný. Ročně zde proběhly jedna až dvě společenské akce, a to nepravidelně. Se zvolením nového zastupitelstva obce, byla nově zřízena kulturní komise, která začala společenský život v obci rozvíjet. Každým rokem byly přidávány nové společenské akce. Nyní v obci probíhá 7–8 akcí ročně.

Hlavním cílem této práce bude tedy zhodnotit celkovou spokojenost obyvatel obce se současným společenským životem a popřípadě zjistit, o jaký druh společenských akcí by měli obyvatelé zájem.

Cíl práce a metodika

1.1 Cíl práce

Cílem této diplomové práce na téma společenský život na venkově je návrh na zkvalitnění společenského života v obci a zlepšení účasti na společenských akcích pořádaných v obci Janská na Děčínsku. Jednotlivými cíli diplomové práce jsou:

- teoretické vymezení základních pojmů souvisejících s tématem této práce, kterými jsou venkov, společenské akce, společenský život, kultura,
- charakteristika vybrané obce z historického a současného hlediska,
- charakteristika obce z územního hlediska,
- vývoj společenského života v obci z historického a současného hlediska,
- přiblížení společenských událostí konaných v obci,
- stanovení pracovních hypotéz a sestavení dotazníku,
- realizace samotného výzkumu spokojenosti obyvatel obce se současným společenským životem formou dotazníkové šetření,
- zpracování vyplněných vrácených dotazníků,
- zjištění spokojenosti/nespokojenosti obyvatel s dosavadním společenským životem a při případné nespokojenosti, nalezení příčin, které tuto nespokojenost způsobují,
- navržení řešení, jak zlepšit společenský život a účast na společenských akcích v obci.

Výše uvedené dílčí kroky budou směřovat k naplnění hlavního cíle této práce, kterým je určení míry spokojenosti obyvatel obce se současným společenským životem a dostupnou nabídkou společenských akcí.

1.2 Metodika

Diplomová práce se skládá ze dvou částí, a to části teoretické a části praktické. V teoretické části budou podrobněji vysvětleny základní pojmy týkající se zkoumané problematiky. Tato část bude zpracována na základě studia dostupné odborné literatury a doplněna informacemi z dostupných elektronických zdrojů.

V praktické části bude charakterizována zkoumaná obec z demografického a územního hlediska, její historie, současnost a současný společenský život. Dále budou

stručně představeny současné společenské akce. K samotnému výzkumu bude použito dotazníkové šetření. Dotazníky budou distribuovány mezi obyvatele obce v papírové a elektronické podobě. Prostřednictvím tohoto šetření bude zjišťována životní spokojenost obyvatel v obci a spokojenost se společenským děním v obci, anebo naopak, s čím nejsou obyvatelé obce spokojeni a co by konkrétně chtěli změnit.

Budou popsány možnosti trávení volného času, jako jsou společenské akce pro dospělé a akce spojené s programem pro děti. Dále bude zjišťováno, o jaký druh společenského vyžití by občané obce měli zájem.

Získaná data budou zpracována a na základě výsledků šetření budou navržena doporučení na zkvalitnění společenského života v obci.

2 Vymezení základní pojmů

2.1 Charakteristika venkova

Vymezování venkova jako jednoznačně ohraničeného prostoru je velmi obtížné (Bínek, J. a kol., 2011 stránky 14-18). V 60. a 70. letech 20. století se dalo hovořit o venkovu jako o relativně homogenním typu území, které se vyznačovalo nízkou hustotou zalidnění a vysokým podílem zaměstnanců v zemědělství, tak v současné době tento obraz neplatí. Dnes se setkáváme s diferencovanou strukturou různě rozvinutých venkovských území. Důležité však je si uvědomit, za jakým účelem venkov vymezujeme. Každá venkovská obec je přes podobnost s ostatními specifická a vyžaduje jiný mix nástrojů. Čím jednoznačnější je vymezení, tím se zhoršuje vazba mezi klíčovými potřebami obcí a nastavením nástrojů. Vymezení venkova je tak především účelové. Venkovský prostor může být také chápán jako prostor mimo spojitá městská území. V rámci venkovského prostoru lze geograficky vymezit různá venkovská území s určitým charakterem osídlení, hospodářství, krajiny, se specifickou historií nebo kulturou. Jako venkov se dají charakterizovat obce do 2000 obyvatel, nicméně v potaz se bere i skupina obcí mezi 2000 a 3000 obyvateli, které jsou hranicí dvou tisíc vyřazeny mimo venkovské obce, ale nemohou být zařazeny mezi města.

Dále může být venkov definován podle statutu dané obce, dle právních norem příslušného státu, charakteru a hustoty zástavby a architektonického rázu obce, podílu přírodních ploch nebo zastavěných ploch na celkové rozloze obce, zohlednění infrastruktury, občanské vybavenosti obce a dostupnosti služeb, institucionálního vybavení obcí, dopravní dostupnosti nebo vzdálenosti od větších center, věkového složení obyvatelstva, přirozeného a migračního přírůstku obyvatelstva, vzdělanostní struktury obyvatelstva, míry nezaměstnanosti, dojížděky do zaměstnání nebo intenzity bytové výstavby (ČSÚ, 2009).

Ze sociologického hlediska je venkov obydlený prostor mimo městské lokality tradičně charakterizovaný orientací na zemědělství s menší hustotou obyvatel, ale také jiným způsobem života oproti městu, pro který je typické propojení s přírodou. Typickou sídlištní jednotkou venkova je vesnice (Maříková, H. a kol., 1996). Pro venkov je charakteristická tzv. venkovská komunita, která se vyznačuje vyšší mírou vzájemné sociální závislosti, menší variabilitou profesních možností, menší sociální diferenciací a také zúženým prostorem soci. mobility, silnější vazbou na tradici a slabší inklinací k sociální změně a silnější determinací přírodním prostředím.

Venkov lze definovat jako prostor, který zahrnuje jak krajinu, tak i venkovská sídla (Perlín, 2010). Pojem venkov tedy integruje jak nezastavěné území, tak i zastavěné území malých sídel – vesnic. Pro venkov jsou charakteristické menší intenzity sociálně ekonomických kontaktů, menší hustota vazeb mezi jednotlivými subjekty, které se ve venkovském prostoru pohybují. Venkov je kontinuálně vymezený prosto.

Venkov jako fyzické prostředí žití lidí má blíže k přírodě než fyzický prostor města (Hudečková, H. a kol., 2005 str. 38). je to tudíž prostředí méně umělé, méně přetvořené, méně poznamenané kulturou moderní společnosti. Jako sociální prostředí žití lidí si zachoval jisté svébytné kulturní rysy. Projevují se v institucionalizovaném i organizovaném jednání venkovanů, v jejich symbolické komunikaci a v jejich normativní subkultuře. Venkovská společnost jako ustálená struktura sociální vztahů si také zachovala jistá specifika.

Venkov lze také definovat jako spojitě území, které se skládá z volné krajiny a jednotlivých sídel (Svobodová, H. a kol., 2014). Vnímání venkova může být do značné míry individuální záležitostí. Venkov zaujímá prostor mezi městy a ucelenými komplexy lesní krajiny. Tvoří celostní síť menších lidských a sídel a technických děl, které jsou obklopené zemědělskou krajinou. Dominantní funkcí venkovské krajiny je zemědělská výroba a produkce potravin.

2.1.1 Venkovská sídla

Základní jednotkou osídlení je sídlo nebo také obec (Wokoun, R. a kol., 2011). Jsou to všechny prostorově oddělené sídelní útvary mimo města. Za sídlo je považováno každé obydlené místo, příslušné plochy, které obyvatelstvo využívá. V sídlech se soustřeďuje obyvatelstvo a vykonává v nich ekonomickou a další činnost. Současná podoba sídel je výsledek historického vývoje, na kterém mělo velký podíl nejrůznější vlivy závislé na stupni socioekonomického rozvoje společnosti. Sídla rozdělujeme na sídla venkovská a sídla městská. Podoba sídel je výsledkem působení řady faktorů – podle vlivu přírodního prostředí (klimatu, reliéfu, vegetace, půd a hydrologických poměrů), podle vlivu socioekonomických podmínek (stav a struktura výroby, dopravy, služeb a obyvatelstva, technická a kulturní vyspělost obyvatelstva nebo stupeň organizace společnosti) a podle vlivu administrativního a politického uspořádání.

Pro vymezení venkovských sídel se v ČR běžně užívá hranice 2000 obyvatel v obci. Tato hranice je typická pro českou strukturu osídlení. Sídlo je prostorově oddělená jednotka,

kterou tvoří skupina domů a která je oddělena od dalších sídel volným nezastavěným prostorem. V současnosti se v České republice nachází cca 21 700 sídel.

Venkovská sídla můžeme definovat celou řadou nástrojů podle následujících hledisek (Perlín, 2010):

- urbanistické – jedná se o sídlo s typickou urbanistickou strukturou nízkopodlažní zástavby s vysokým podílem rodinných domů, zeleně a s prostorem návsi jako společenského a kulturního centra,
- architektonické – jedná se o sídlo s dominancí nízkopodlažní zástavby v individuálních rodinných domech, dům je doplněn rozsáhlejším hospodářským zázemím (chlévy, stáje), pro tradičních venkovský dům je typické vymezení dvora a zahrady s oddělenými funkcemi,
- sociální – jedná se o sídlo s užšími sociálními kontakty mezi jednotlivými obyvateli,
- ekonomické – jedná se o sídlo, kde je dominantní činností zemědělství a primární výroba potravin a významný podíl ekonomicky aktivních obyvatel vyjíždí do zaměstnání mimo toto sídlo
- historické – jedná se o sídlo, které v minulosti získalo městská práva a je městem,
- administrativní – města jsou obce, které stát definuje jako města a které mají právo používat městská práva a městský znak,
- statistické – venkovské sídlo je takové sídlo, které má méně než konvenčně stanovený počet obyvatel.

Dále je možné dělit venkovská sídla do velikostních kategorií podle počtu usedlostí (Hudečková, H. a kol., 2005):

- samota – izolované obydlí, které má velký odstup od ostatních zemědělských usedlostí. Prostor mezi nimi však nesmí vyplňovat plochy příslušejících k domu jako jsou dvory nebo zahrady, ale musí být tvořen plochami jiného hospodářského využití jako je pole, les nebo louka.
- víska – seskupení 4 až 5 usedlostí. Plošným rozvojem spojeným s výstavbou dalších domů se může rozrůstat ve vesnici, proto je pokládána za vývojově starší formu některých půdorysných typů vsí.
- vesnice – mají kromě usedlostí také zpravidla i několik domů nezemědělského charakteru jako je škola, domy řemeslníků, kostel nebo hospoda.

2.2 Typologie venkovského prostoru

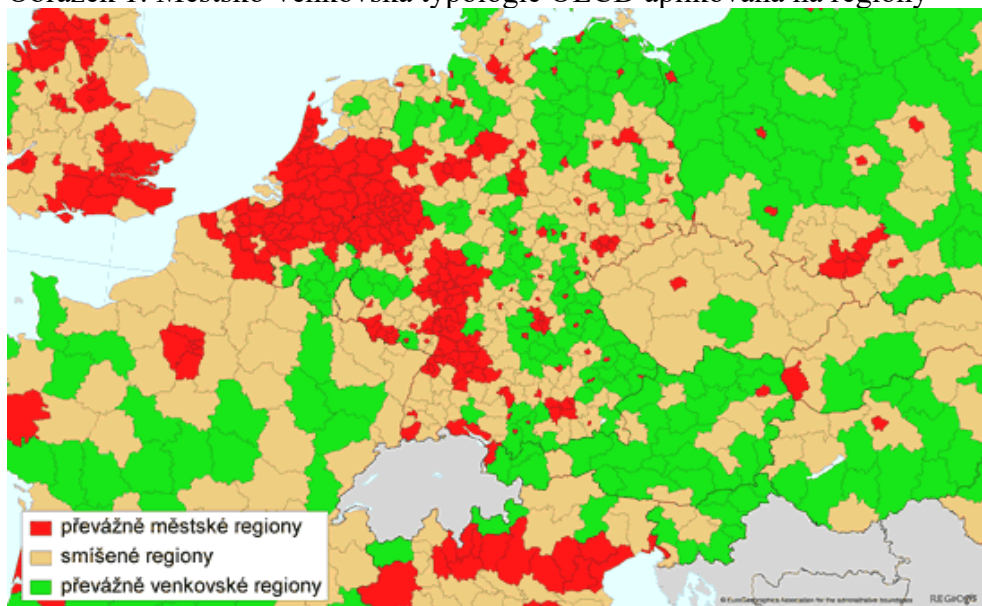
Typologii venkovského prostoru je možné klasifikovat podle nejrůznějších aspektů, kterými jsou hustota zalidnění, poloha venkovských obcí, exponovanost území a kvalita lidských zdrojů, potenciál rozvoje oblasti nebo dle kvalitativního přístupu. V následující kapitole budou jednotlivé typologie podrobněji popsány.

Typologie dle OECD

Dle OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj) je jako venkovský prostor definován podíl obyvatelstva, jež žije na území s hustotou zalidnění menší než 150 obyvatel/km². Podle této metodiky je venkovský prostor definován na dvou úrovních (ČSÚ, 2009):

- lokální (obce) – sídla s hustotou menší než 150 obyvatel na km²
- regionální
 - převážně venkovské – více než 50% obyvatel regionu žije ve venkovských obcích,
 - významně venkovské – ve venkovských obcích žije 15–50% obyvatel regionu,
 - výrazně městské – ve venkovských obcích žije méně než 15 % obyvatel regionu.

Obrázek 1: Městsko-venkovská typologie OECD aplikovaná na regiony

Zdroj: Deník veřejné správy (<https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6485296>)

Nová typologie dle Evropské komise

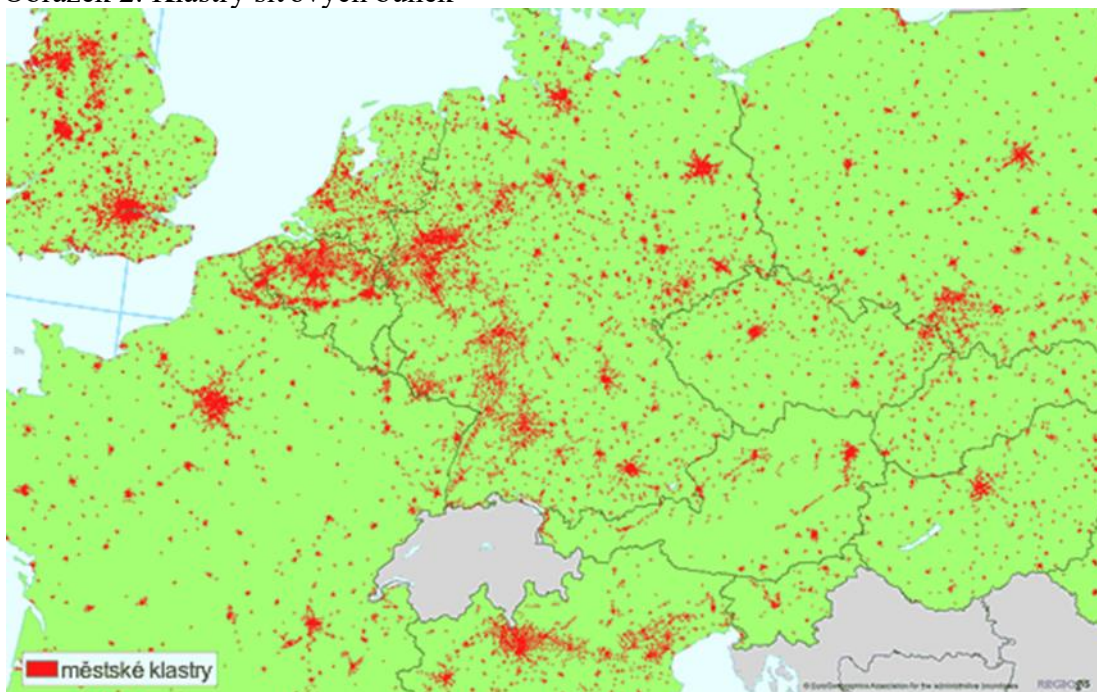
Nová typologie dle Evropské komise používá pravoúhlé sítě buněk 1 km². Populační síť je vytvořena ze statistických dat, kde jsou k dispozici, jinak desagregací. Pro identifikaci městských oblastí jsou rozhodné (Matoušková, 2011):

- výběr síťových buněk s hustotou více než 300 obyvatel/km²,
- pouze taková seskupení síťových buněk představujících osídlení s více než 5000 obyvateli,
- seskupení zahrnuje diagonální návaznost.

Výsledkem na místní úrovni je, že 32 % obyvatelstva EU žije ve venkovských rastrových buňkách a oproti metodice OECD je lépe vyvážené rozmístění jednotlivých kategorií (Matoušková, 2011):

- vzrostl počet venkovského obyvatelstva v hustě osídlených zemích,
- snížil se počet venkovského obyvatelstva v řídko osídlených zemích s rozlehlými administrativními jednotkami (viz obr. č. 2).

Obrázek 2: Klastry síťových buněk

Zdroj: Deník veřejné správy (Dostupné z: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6485296>)

V nové typologii pro regionální úroveň platí princip tří kategorií, založený na podílu obyvatelstva ve venkovských rastrových buňkách (Matoušková, 2011):

- převážně městské regiony s podílem obyvatelstva ve venkovských rastrových buňkách menší než 20 %,
- smíšené regiony s podílem obyvatelstva ve venkovských rastrových buňkách mezi 20 % až 50 %,
- převážně venkovské regiony s podílem obyvatelstva ve venkovských rastrových buňkách větší než 50 %.

Ke klasifikaci regionů slouží tzv. NUTS – Nomenklatura územních statistických jednotek (Matoušková, 2011). Jsou to územní celky vytvořené pro statistický úřad Evropské unie k porovnání a analýze statistických ukazatelů, přípravu, realizace a hodnocení regionální politiky zemí EU. Vedle soustavy NUTS od roku 1990 existuje také soustava LAU – Místní samosprávné jednotky – zahrnující obce a okresy. V současnosti tato soustava nahrazuje dřívější stupně NUTS 4 a NUTS 5.

- NUTS 1 – území ČR
- NUTS 2 – regiony soudružnosti (celkem 8) – do regionů soudružnosti jsou směřovány prostředky z Evropských fondů
- NUTS 3 – kraje (celkem 14)
- LAU 1 – okresy (celkem 77)
- LAU 2 – obce (celkem 6258)

Z porovnání s původní typologií OECD vyplývá, že se zvýšil podíl obyvatelstva v převážně venkovských regionech, počet obyvatel v smíšených regionech zůstal beze změny a snížil se počet obyvatel v převážně městských regionech (Matoušková, 2011). Ve srovnání s typologií OECD i v České republice dochází k vyváženějšímu rozmístění jednotlivých kategorií NUTS 3. Kromě Prahy se i Středočeský kraj stává převážně městským regionem. Převážně venkovskými se stávají Plzeňský kraj, Jihočeský kraj, Pardubický kraj, Olomoucký kraj a Zlínský kraj.

Sjednávání typologie pro popis regionů NUTS 3 mezi orgány Evropské komise zabývajícími se tvorbou politik má obrovský význam, protože přechází nedorozumění, překrývání, a nakonec i plýtvání finančními prostředky (Matoušková, 2011). Typologie i klasifikace mají však své meze. Musí vycházet z aktuálních dat o obyvatelstvu a o území, musí se udržovat a také reagovat na změny vymezení NUTS a LAU.

Typologie dle polohy venkovských obcí

Dle Ministerstva pro místní rozvoj jsou venkovské oblasti rozděleny podle polohy venkovských obcí (ČSÚ, 2009):

- příměstský venkov – venkovské oblasti v zázemí velkých měst, jsou ovlivněny převážně suburbanizací a zaznamenávají výrazný nárůst populace,
- mezilehlý venkov – poměrně rozvinuté venkovské oblasti ve větší vzdálenosti od velkých sídelních center, ale s dobrým dopravním spojením, ve kterých se nachází rekreační potenciál pro zázemí městských oblastí,
- odlehlý venkov – periferní venkovské oblasti, jsou řídce obydlené, izolované od spádových měst a hlavních dopravních sítí.

Typologie dle určení exponovanosti území a kvality lidských zdrojů

Dále můžeme zmínit typologie venkovských oblastí na základě dvou faktorů, a to vnější podmínek určovaných mírou exponovanosti území a vnitřních podmínek určovaných kvalitou lidských zdrojů (Koncepte rozvoje venkova, 2019):

- rozvinutý typ – tento typ území je typický pro krajská města s počtem obyvatel blížících se 100 tis. s velmi dobrou občanskou a technickou vybaveností, dostatečnou nabídkou veřejné hromadné dopravy, jenž je směřována nejčastěji do hlavního centra.
- sociálně znevýhodněný typ – tento typ území s méně rozdrobenou sídelní strukturou a větším počtem obyvatel v poměrně velkém počtu obcí žije více než deseti tisíc obyvatel. Kvalita lidského a sociálního kapitálu je zde zhoršená. Ve volbách jsou zde upřednostňovány politické strany inklinující k extrémním hodnotám. Nachází se zde pouze základní občanská vybavenost. Pro toto území je typická ve srovnání se zbytkem území vyšší nezaměstnanost a často i špatná pověst.
- polohově a sociálně znevýhodněný typ – pro tento typ území je typická rozdrobená sídelní struktura s vyšším počtem řídko zalidněných místních částí. Chybí zde dostatečná nabídka hromadné dopravy a ve větším podílu obcí není dostatečně rozvinutá technická infrastruktura. Z hlediska sociálních a ekonomických ukazatelů a kvality lidského kapitálu jsou tato území výrazně podprůměrná. Z velké části se jedná o pohraniční oblasti.

- polohově znevýhodněný typ – tento typ území má jako výše uvedený rozdrobenou sídelní strukturu s velkým počtem řídké zalidněných místních částí obcí a slabší nabídka veřejné dopravy. V tomto typu jsou dosaženy nejvyšší hodnoty indexu stáří. Vzhledem k malé velikosti obcí a sídel je zde významný zde chybí dostatečně rozvinutá infrastruktura. Tento typ území je typický pro vnitřní periferie podél krajských hranic. Je zde však potenciál pro rozvoj cestovního ruchu.
- nevyhraněný typ – tento typ území je prostorově rozlehlejší se stabilním a rozsáhlým zázemím. Ve městě dominuje jeden podnik či odvětví. Méně pracovních příležitostí pro osoby s vysokoškolským vzděláním. Naopak více zaměstnanců se středoškolským vzděláním pracuje v druhovýrobě. Z hlediska sídelní struktury je zázemí relativně rozdrobené. Tento typ tvoří souvisle vymezená území.

Typologie dle potenciálu rozvoje

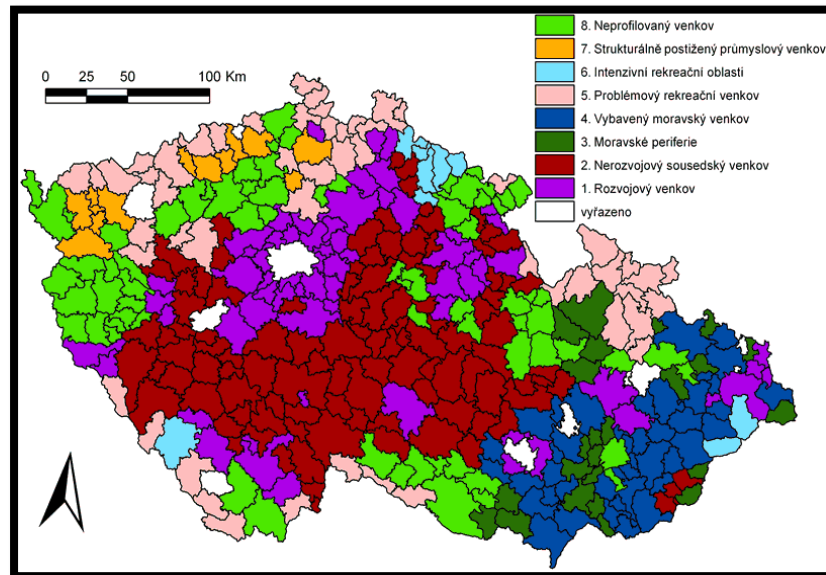
Další typologií je typologie podle potenciálu rozvoje. Mezi základní faktory na základě, kterých byly typy obcí stanoveny jsou velikost obcí, faktor růst obcí, ve kterém se projevují změny počtu obyvatel, počtu domů, lidský potenciál a bydlení. Byly zde zahrnuty obce do 3000 obyvatel. Výsledkem tohoto šetření bylo kvantitativní vymezení 8 základních typů venkova (Perlín, 2010):

- rozvojový venkov – území na předměstí velkých měst s poměrně vysokou dynamikou změn v posledních dvou dekadách. Tento typ charakterizuje nejvyšší migrační saldo a s ním spojený vysoký podíl nově postavených domů. Dalšími faktory typickými pro velká města jsou vysoká míra vzdělanosti, nízká nezaměstnanost a pracovní mobilita. Rozvojový venkov je dále tvořen také rekreačním zázemím. Rozvojový potenciál je díky lidským zdrojům a hospodářským aktivitám velmi vysoký.
- nerozvojový sousedský venkov – zahrnuje hospodářsky slabé venkovské mikroregiony, které jsou také označovány jako vnitřní periferie. Na jedné straně je v regionu nižší intenzita občanské vybavenosti se slabou ekonomikou, ale na druhé straně je zde možnost pozorovat vysokou míru sousedské sounáležitosti. Žije zde vysoký podíl osob nad 65 let. Území je však relativně stabilní s nízkou nezaměstnaností a průměrnou mírou vzdělanosti.

- moravské periferie – tento typ sleduje pouze území historických zemí Moravy a Slezska. Pro tento typ je charakteristický odliv obyvatel, vysoká míra nezaměstnanosti a nižší úroveň vzdělání.
- vybavený moravský venkov – jedná se výhradně o moravsko-slezský typ, který disponuje vysokou mírou vybavenosti obcí s vysokou intenzitou veřejné dopravy a s tím spojenou vysokou mírou pracovní mobility. Tento typ je podmíněn strukturou osídlení, a tedy relativně velkou populační velikostí venkovských obcí. Obyvatelé jsou se svojí obcí spjatí. Rozvojový potenciál je velmi příznivý, avšak ekonomická specializace je poměrně nejasná.
- problémový rekreační venkov – oblast tvořena z velké části českým pohraničím, které bylo dosídleno po druhé světové válce, předně na více industrializované části území. Pro tento typ jsou typické populačně větší, ale také značně rozdílné obce s nejnižším podílem trvale obydlených domů, ale také rekreačně-turistickým potenciálem. Jedná se o turisticky atraktivní oblast s vysokým zastoupením rekreačních objektů, avšak ze společenského a ekonomického hlediska se jedná o problémovou oblast. A s tím spojená vysoká míra nezaměstnanosti a nižší mírou vzdělanosti. S tímto souvisí nepříznivý rozvojový potenciál v oblasti lidských zdrojů, hospodářské výkonosti i společenské soudržnosti. Nejvyšší potenciál představuje pro oblast tohoto typu rozvoj cestovního a turistického ruchu.
- intenzivní rekreační oblasti – jedná se o typ osídlení, kde je cestovní ruch hlavním hospodářským odvětvím, pro který je typická vysoká míra intenzity rekreace a nízký podíl trvale obydlených domů. Míra nezaměstnanosti je nízká a vzhledem k rozvinutému cestovnímu ruchu v dané oblasti je nízká pracovní mobilita. Závislost na jediném hospodářském odvětví v této oblasti je rizikem pro život místních obyvatel, kteří pracují v daném odvětví.
- strukturálně postižený průmyslový venkov – tento typ je charakteristický pro severozápadní Čechy, kde docházelo k intenzivní těžbě uhlí. Poloha v zázemí průmyslových center znamenala dobrou vybavenost technickou i dopravní infrastrukturou. Díky poloze v blízkosti velkých měst je zde příznivý rozvojový potenciál.

- neprofilovaný venkov – tento typ je charakteristický pro obce nerozrůstající se, populačně malé a s nízkou občanskou vybaveností. Rozvojový potenciál obce je nulový. Představují přechodný typ osídlení.

Obrázek 3: Typologie venkovského prostoru

Zdroj: Deník veřejné správy (Dostupné z: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6438321>)

Typologie dle kvalitativního přístupu

Další typologií českého venkova dle kvalitativního přístupu je následující (Perlín, 2010):

- Suburbánní zóna – do původního venkovského prostoru se ve větší míře prosazují městské činnosti, na okraji vesnic v zázemí měst dochází k intenzivní výstavbě skupin nových rodinných domů a jejich obyvatelé původem z měst, zde žijí městským způsobem života. Domy zde slouží pouze k odpočinku, nikoliv však k hospodaření. Postupně se tyto oblasti propojují na jednotlivé městské struktury včetně napojení na městskou technickou infrastrukturu a městskou veřejnou dopravu. Postupně se zde začínají objevovat velká nákupní střediska, která slouží převážně pro obyvatele měst. Venkov tím ztrácí svou původní funkci a přeměňuje se na městskou strukturu.
- Venkov v bohatých zemědělských oblastech – oblast Polabí, Ohře a jihovýchodní Morava (vinorodý kraj) v tomto případě se jedná o venkov s intenzivní zemědělskou výrobou, kde díky tradiční a velmi významné roli zemědělské výroby došlo k intenzivnímu využití krajiny pro rostlinou výrobu.

Díky významné roli zemědělské výroby a pospolitosti obyvatel se zde udrželi venkovské sociální vzorce chování. Jedná se o větší a bohatší sídla, která mají dobře vyvinutou infrastrukturu a síť veřejné dopravy. V současnosti i přes celkovou ztrátu významu zemědělské výroby, se tu zemědělství daří relativně dobře.

- Bohaté Sudety – oblast severozápadních a severovýchodních Česka, pro tuto oblast je typická velmi rychlá industrializace v textilním a sklářském průmyslu a intenzivní urbanizace a rychlé náhrada odsunutých obyvatel německého původu za Čechy. Kromě růstu velkých měst, zde docházelo k přeměně původních venkovských sídel na sídla urbanizovaná nebo sídla s významnou rolí průmyslové výroby. Zemědělská výroba začala postupně upadat. Dále se zde rozvíjel těžký průmysl, strojírenství a později chemický průmysl, který byl viníkem zániku více než 100 obcí, a to hlavně v důsledku těžby uhlí.
- Chudé Sudety – oblast jihozápadní, jižní a jihovýchodní hranice Česka, po odchodu německého obyvatelstva nebylo vůbec anebo bylo doosidlováno později, a to díky chybějícímu průmyslu a poměrně hornatému terénu. A po spuštění železné opony doosidlování ani nepatřilo mezi priority tehdejšího Československa. Toto zapříčinilo chátrání a ničení celých sídel a jejich kulturních a jiných památek. Díky tomu, že zde neprobíhala industrializace a urbanizace je zde zachován původní ráz krajiny a dnes je tato oblast ceněna z hlediska přírodního prostředí, které je lákadlem pro cestovních ruch a rekreaci.
- Vnitřní periferie – rozkládá se od Rakovnícka, přes středo-jihočeské pomezí až do prostoru Českomoravské vrchoviny, je to tradičně česká venkovská oblast ve středních a vyšších polohách s horšími podmínkami pro zemědělství, a proto zde vzniklo spoustu malých sídel, která navazují jedno na druhé. Historicky byli tyto oblasti hlavním zdrojem pracovní síly do těžkého strojírenství. Tím, že pracovní síla odcházela z venkova, postupně upadala i zemědělská výroba, až nakonec zmizela. Občanská vybavenost je zde na nízké úrovni. V této oblasti je nízká intenzita veřejné dopravy a tím je i ztížené dojíždění za prací. Proto je velká část domů využívána k rekreaci.

2.3 Vymezení obce

Dle zákona o obcích č. 128/2000 Sb.¹ je obec základním územním samosprávným společenstvím občanů tvořící územní celek, který je vymezen hranicí území obce (ASPI, 2023). Obec je veřejnoprávní korporace vlastnící majetek, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů a při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.

V sociologickém významu se jedná o územní společenství, ve kterém dochází k vzájemnému působení a interakci místních obyvatel a institucí při dosahování hospodářských, sociálních a kulturních cílů (Soc.ústav, 2018).

Dle níže uvedené Tabulky č. 1 bylo k 31. 12. 2022 v České republice 6 258 obcí a celkový počet obyvatel byl 10 827 529. Dle (Binek, J. a kol., 2011), který venkov charakterizuje jako obce s počtem obyvatel do 2000, tedy činí celkový počet těchto obcí 5 531 a v celorepublikovém měřítku činí podíl těchto obcí 88,3 % s celkovým počtem obyvatel 2 916 471, což je 26,9 % všech obyvatel České republiky. V obcích nad 2 000, kterých je celkem 727, což je 11,7 % všech obcí žije 7 911 058 obyvatel, což je 63,1% celkové populace. Z výše uvedeného vyplývá, že obyvatelstvo se převážně zdržuje v centrech velkých měst.

Tabulka 1: Celkový počet obcí a obyvatel v ČR (k 01.01.2023)

Počet obyvatel	Počet obcí	Počet obyvatel v obcích
méně než 200	1359	170302
200 - 499	1995	658332
500 - 999	1382	980630
1 000 - 1 999	795	1107207
2 000 - 4 999	448	1342457
5 000 - 9 999	148	1009180
10 000 - 19 999	68	947318
20 000 - 49 999	44	1270692
50 000 - 99 999	13	914026
100 000 a více	6	2427385
Celkem	6258	10827529

Zdroj: ČSÚ (2023), vlastní zpracování

¹ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích. In: . 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>. [cit. 2024-01-17].

Dle (Bernard, J. a kol. , 2011) lze za venkovskou obec považovat takovou obec, která má maximálně 2000 obyvatel a zároveň pro ni neplatí, že by 50 % či více ekonomicky aktivních obyvatel denně vyjíždělo za prací do jednoho velkého městského centra. Pod velkým městským centrem se rozumí města, která nabízí alespoň 5.000 pracovních příležitostí.

2.3.1 Město

Města jsou z historického pohledu mladší než venkovská sídla (Wokoun, R. a kol., 2011 str. 39). Koncentruje se v nich obyvatelstvo a nezemědělské aktivity na poměrně malé ploše. Jsou to sídla nezemědělského charakteru se specifickými znaky lišícími se od znaků venkovských sídel svými funkcemi.

Dle zákona 128/2000 Sb.² je město definováno jako obec s minimálním počtem 3000 obyvatel, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Městem může být i obec, která byla městem před 17. květnem 1954 a požádá o to předsedu poslanecké sněmovny. Sloučí-li se dvě a více obcí, při čemž jedna z nich má statut města, je nově vzniklá obec město.

Město můžeme také chápat jako geograficky ohraničené území s charakteristickými znaky, které se výrazně odlišují od venkovských sídel. Mezi tyto znaky patří velikost daného města, hustota osídlení, která je výrazně vyšší než ve venkovských oblastech. Hustota zástavby, která je ve městech koncentrovanější a kompaktnější. Obyvatelé města pracují v obchodu, službách nebo průmyslu. Oproti venkovu je ve městě dostatečná občanská vybavenost, která zahrnuje obchody, vzdělání, zdravotnická zařízení nebo velký výběr kulturního a společenského vyžití.

Město je charakterizováno jak vnějšími, tak vnitřními znaky (Hudečková, H. a kol., 2005 str. 35). Jsou to vnitřní znaky města, které jsou v soudobé fázi vývoje osídlení považovány za důležitější z hlediska charakteru města jako typu sídla. Mezi vnější znaky města patří soustředěný půdorys a vytvořené zřetelné uzavřené jádro, větší podíl neobývaných budov, různorodá struktura zastavěné plochy (technická infrastruktura, budovy s různými funkcemi, dopravní tratě, parky nebo sportoviště) a funkční diferenciací zastavěné plochy (části obytné, průmyslové, obchodní nebo zábavní). Mezi vnitřní znaky města můžeme zařadit vysoký stupeň koncentrace obyvatel, diferencovaná zaměstnanost dle

² Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích. In: . 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>. [cit. 2024-01-17].

odvětví, různorodost hospodářských činností a městských funkcí a vyvinutá středisková funkce města.

V současnosti je dle ČSÚ v České republice 609 měst.

2.3.2 Městys

Dle zákona 128/2000 Sb.³ je obec městysem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Obec, která byla oprávněna používat označení městys před 17. květnem 1954, pokud o to požádá předsedu Poslanecké sněmovny, ten na žádost obce stanoví a určí den od kdy se obec stává městysem.

Obec, která stojí významem mezi městem a vesnicí, v minulosti měl tento typ zřízení oproti vším právo pořádat trhy, ale také plnili úlohu spádového městečka pro vesnice z okolí. V současnosti je dle ČSÚ v České republice celkem 231 městysů

2.3.3 Statutární město

Je to takový typ města, který si svoji zprávu organizuje podle základní městské vyhlášky, která se uvádí jako statut města.⁴ Statutární město může být děleno na úřady městských částí nebo úřady městského obvodu s vlastními orgány samosprávy. Městský obvod nebo městskou část ve statutárním městě lze zřídit nebo zrušit na základě rozhodnutí zastupitelstva města. Městský obvod nebo městská část jsou organizační jednotkou města. Městský obvod nebo městskou část lze připojit k jinému městskému obvodu nebo městské části.

V současnosti je dle ČSÚ v České republice celkem 27 statutárních měst, kterými jsou Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav, Prostějov a Třinec.

³ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích. In: . 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>. [cit. 2024-01-17].

⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích. In: . 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>. [cit. 2024-01-17].

2.4 Orgány obce

Orgány obce zajišťují chod obce, rozhodují v oblastech týkajících se správy obce a hájí zájmy obce a svých obyvatel. Hlavními orgány obce jsou zastupitelstvo, rada obce, starosta a obecní úřad.

2.4.1 Zastupitelstvo

Zastupitelstvo obce je složeno z členů zastupitelstva obce, jejichž počet je stanoven zastupitelstvem obce nejméně 85 dnů před konáním voleb. Zastupitelstvo přihlédne zejména k počtu obyvatel obce a rozloze území obce. Počet členů zastupitelstva je stanoven dle následujících kritérií⁵:

• do 500 obyvatel	5 – 15 členů
• nad 500 do 3.000 obyvatel	7 – 15 členů
• nad 3.000 do 10.000 obyvatel	11 – 25 členů
• nad 10.000 do 50.000 obyvatel	15 – 35 členů
• nad 50.000 do 150.000 obyvatel	25 – 45 členů
• nad 150.000 obyvatel	35 – 55 členů.

Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením po ukončení hlasování (Čmejrek, 2008). Člen zastupitelstva vykonává svůj mandát osobně. Jedná se o veřejnou funkci. Člen zastupitelstva má právo ze své funkce předkládat zastupitelstvu, radě, výborům a komisím návrhy na projednání, vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její členy, na předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec a na vedoucí příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec založila nebo zřídila.

Zastupitelstvo rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce (Čmejrek, 2008 stránky 36-37). Schvaluje program rozvoje obce, územní a regulační plán obce, rozpočet obce, závěrečný účet obce. Zřizuje trvalé a dočasné peněžní fondy, zřizuje a ruší příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvaluje jejich zřizovací listiny, rozhoduje o založení nebo rušení právnických osob, schvaluje jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy, zakládací smlouvy a stanovy a rozhoduje o účasti v již založených právnických osobách. Vydává obecně závazné vyhlášky, rozhoduje o vyhlášení místního

⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích. In.: 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>. [cit. 2024-01-17].

referenda, schvaluje dohody o změně hranic obce a o slučování obcí. Stanovuje počet členů rady obce, volí z řad členů zastupitelstva starostu, místostarostu a další členy rady, odvolávat je z funkce. Zřizovat a rušit výbory. Vydávat nařízení obce, pokud není zvolená rada.

Zastupitelstvo obce se schází podle potřeby, avšak nejméně jednou za 3 měsíce, a to v územním obvodu obce (Čmejrek, 2008 str. 37). Zasedání zastupitelstva obce svolává starosta a zpravidla řídí starosta. Starosta je povinen svolat zasedání, požádá-li o to alespoň 1/3 zastupitelů. Zastupitelstvo je schopné se usnášet, pokud je přítomna nadpoloviční většina všech jeho členů. Pokud není přítomna nadpoloviční většina zastupitelů, zasedání se ukončí a do 15 dnů se pak koná náhradní zasedání. Zasedání zastupitelstva je veřejné. Obecní úřad informuje o místě, době a programu konání na úřední desce alespoň 7 dní před konáním zasedání. O průběhu zasedání se pořizuje zápis, ve kterém se uvede počet přítomných členů zastupitelstva, schválený program jednání, průběh a výsledek hlasování. Zápis musí být vyhotoven do 10 dnů po skončení zasedání.

Zastupitelstvo obce zřizuje finanční a kontrolní výbory. Finanční výbor má za úkol kontrolovat hospodaření s majetkem a financemi obce a kontrolní výbor má za úkol kontrolovat plnění přijatých usnesení zastupitelstva a rady, a dále sleduje dodržování právních předpisů.

2.4.2 Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem obce a za své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce⁶. Rada obce může rozhodovat jen pokud jí to stanoví zákon. Pokud v obci není rada volena, její funkci vykonává starosta. Radu obce tvoří starosta, místostarosta a další členové volení z řad zastupitelů. Počet členů rada obce je lichý a činí ho nejméně 5 a maximálně 11 členů. Nesmí však přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Rada obce se nevolí tam, kde má zastupitelstvo méně než 15 členů. Mezi kompetence rady obce patří zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu a provádět rozpočtové opatření, rozhodovat ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti, vydávat nařízení obce, projednávat a řešit návrhy, připomínky, a podněty předložené jí členy zastupitelstva obce nebo komisemi rady obce, stanovit rozdělení pravomocí v obecním úřadě, zřizovat a rušit odbory a oddělení obecního úřadu, na návrh tajemníka obecního úřadu jmenovat a odvolávat vedoucí odboru obecního úřadu, zřizovat a rušit komise rady obce, kontrolovat

⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích. In.: 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>. [cit. 2024-01-17].

plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti obce, stanovit celkový počet zaměstnanců obce, stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností, schvalovat organizační řád obecního úřadu, schvalovat účetní závěrku obcí zřízené příspěvkové organizace. Pokud není rada obce ustanoven, vykonává její pravomoc starosta.

2.4.3 Starosta

Starosta zastupuje obec navenek⁷. Starosta je volen do funkce zastupitelstvem z řad členů zastupitelstva. Starosta musí být občanem ČR. Za výkon své funkce se zodpovídá zastupitelstvu obce. Svolává a řídí zasedání zastupitelstva a rady obce. Starosta je odpovědný ze své funkce za včasné zajištění přezkoumání hospodaření obce, vystupuje v pozici zaměstnavatele, kdy uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce, odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce, zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník. Starostu zastupuje místostarosta v době jeho nepřítomnosti nebo v době, kdy starosta nevykonává svou funkci. Starosta společně s místostarostou podepisuje právní předpis obce.

2.4.4 Obecní úřad

Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu – pokud je tato funkce zřízena a zaměstnanci obecního úřadu⁸. V čele obecního úřadu stojí starosta. Obecní úřad v oblasti samostatné působnosti plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo nebo rada obce, pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti a rozhoduje v případech stanovených tímto zvláštním zákonem. Přenesenou působnost ve věcech, které stanoví zvláštní zákony, je v základním rozsahu svěřeném obci vykonávána orgány obce určenými tímto nebo jiným zákonem na základě tohoto zákona. V obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností je zřizována funkce tajemníka obecního úřadu. Tajemník je zodpovědný za plnění úkolů obecního úřadu v samostatné i přenesené působnosti starostovi. Tajemník obecního úřadu zajišťuje výkon přenesené působnosti, plní úkoly uložené mu zastupitelstvem obce, radou nebo starostou, stanoví platy všem zaměstnancům obce, plní úkoly zaměstnavatele vůči zaměstnancům obecního úřadu. Tajemník nesmí vykonávat

⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích. In. 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>. [cit. 2024-01-17].

⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích. In. 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>. [cit. 2024-01-17].

funkce v politických stranách a hnutích. Pokud není v obci zřízena funkce tajemníka, plní jeho úkoly starosta.

2.5 Aktéři rozvoje venkova

Rozvoj je v obecné rovině chápán jako pohyb od určitého stavu k jinému – vyššímu, komplexnějšímu a také kvalitativně lepšímu (Horáková H., 2014). Laickou veřejností je obvykle spojován s plánovanou sociální změnou, která v lidech vzbuzuje pozitivní očekávání. Touto změnou lze dosáhnout vyšší kvality života v dané lokalitě, avšak venkov není homogenní prostor a jednotlivé skupiny mohou mít odlišné představy o tom, co je rozvoj a jak by se měla konkrétní obec rozvíjet. Zde je nutné se zaměřit na obyvatele konkrétní obce a určit co je pro tyto obyvatele nejlepší.

Základní a stěžejní podmínkou úspěšného rozvoje venkovských obcí jsou jejich obyvatelé, kteří se mohou stát klíčovými pro rozvoj (Binek, J. a kol., 2011 str. 22). Dalším okruhem osob, kteří mají významný podíl na rozvoji jsou představitelé samospráv. Důležité je však získat podporu většiny obyvatel ke zvoleným nástrojům a aktivitám k úspěšnému rozvoji.

Aktéři ve venkovském prostoru nepůsobí vždy na stejné územně-správní úrovni. Je možné je vyčlenit podle působnosti do následujících úrovní správy (Poláková, 2018):

- evropské, ve které aktéři udávají základní rámec a finance,
- národní, ve které se jedná hlavně o tom, jak bude nastaven obsah pravidel a následná implementace opatření,
- regionální, ve které krajské samosprávy mohou přímo upravovat rozvojové podmínky,
- lokální, ve které aktéři provádějí činnosti ke zlepšení životaschopnosti dle adekvátních znalostí ekonomiky farem, ekologie, sociologie a vědecko-institucionálního hlediska venkovských sídel zajišťováním nového rozměru zařízení venkovské prostoru.

V následujících podkapitolách budou podrobně popsáni aktéři rozvoje venkova na lokální úrovni.

2.5.1 Obyvatelstvo

Obyvatelstvo venkova bylo dlouhodobě více stabilizované než obyvatelstvo měst (Binek, J. a kol., 2011 stránky 22-23). Vzhledem ke struktuře ekonomických aktivit a

omezeným možností dojížděky za prací byla kvalifikace obyvatel nižší. V posledních letech došlo k výrazné proměně obyvatel venkova. Aktuálně probíhající procesy spojené s obyvateli se na venkově a ve městech již zásadně neliší. Postupně dochází ke snižování dříve vzniklých rozdílů v oblasti vzdělání a zaměstnanosti. Také dochází k omlazování populace venkova, kam se z měst stěhují lidé v produktivním věku. Toto se však týká převážně obcí v zázemí měst a obcí s dobrou dopravní obslužností.

Přes rozdílné vlastnosti obyvatel venkova je jedním ze základních prvků určujících charakter lidských zdrojů identita obyvatel (Binek, J. a kol., 2011 stránky 24-25). Je to výraz příslušnosti k celku, kterým může být určitá skupina, území nebo kultura. Z identity vychází schopnost daného společenství řešit problémy. Sounáležitost napomáhá vzájemné spolupráci subjektů, na venkově je tradičně silná i vazba obyvatel na krajinu. Suburbanizace, která na českém venkově odstartovala v 90. letech, však změnila venkov nejen z hlediska sociálního, ale také prostorového, pozměnila i samotné funkce venkova, kdy výrazně posílila rezidenční funkci. Změnil se vztah obyvatel venkova k obci samotné, ale také k půdě a sousedům. Venkov je možné také rozdělit na příměstský a periferní. Příměstský, v zázemí velkých měst, ovlivňuje sociální skladba nově přistěhovaných obyvatel, kde hraje roli věk, dosažené vzdělání, ekonomická aktivita, rodinný status, a také místa, odkud se lidé stěhují. Naproti tomu v periferních obcích dosud dominují tradiční venkovské – sousedské vztahy, které však mohou být ovlivněny přítomných chatařů a chalupářů.

Obyvatele venkova je možné rozdělit do tří skupin, podle doby odžití nebo pobytu na venkově na starousedlíky, nově přistěhované a rekreanty – chalupáře (Binek, J. a kol., 2011 str. 23). Starousedlíci jsou dosud převažující skupinou obyvatel, kterou k místu vážou nejenom historické kořeny, ale často také vlastnictví zemědělské usedlosti a zemědělské půdy. Další skupinou jsou nově přistěhovaní. Pokud dojde k přílivu většího množství dojde k prostorovému oddělení nově vystavené čtvrti od staré zástavby a nově přistěhovaní se nestýkají se starousedlíky a nezapojují se do života obce. Naopak, pokud není příliv nových obyvatel tak masivní, přistěhovaní se snaží zapojit do dění v obci. Další skupinou jsou pobytoví rekreanti, chalupáři, obyvatelé rekreačních domků a chat. Tato skupina obyvatel se od předchozích dvou skupin značně liší. Jejich pobyt je závislý na ročním období. Dále rozdílný způsob života, oproti obyvatelům trvale žijícím na území obce, během jejich pobytu v obci. Těmito rozdíly dochází k tomu, že rekreanti nejsou vždy vřele přijímáni a obyvatele trvale žijící na území obce si od nich drží odstup. Avšak přes rozdílnost životního stylu

obyvatel obce a rekreatantů, jsou rekreatanti nedílnou součástí obce. Kdy péčí o svůj majetek mohou celkový vzhled obce vylepšovat.

2.5.2 Venkovské rozvojové struktury

Starostové – z větší části neuvolnění, prioritně řeší základní potřeby vlastní obce (zejména pak budování infrastruktury, které váže zásadní podíl prostředků) a vnímají problémy převážně v lokálním kontextu (Binek, J. a kol., 2011 str. 21). Na lokální úrovni je charakteristický jistý individualismus subjektů, kdy k tvorbě společných zájmů dochází průnikem zájmů individuálních. Prostor pro efektivní spolupráci tak může být v některých případech značně úzký.

Manažeři rozvoje – pracovníci působící v jednotlivých formách spolupráce jako jsou manažer svazku obcí, manažer místní akční skupiny nebo ředitel obecně prospěšné společnosti či občanského sdružení (Binek, J. a kol., 2011 str. 91). Jejich možnosti se liší dle cílů daného uskupení a motivace zúčastněných subjektů. Jejich základní náplní práce je často příprava projektů a získávání dotačních prostředků, aniž byl kladen důraz na zkvalitňování spolupráce.

Podnikatelé – soukromý ziskový sektor, v sobě skrývá značný potenciál pro rozvojové aktivity (Binek, J. a kol., 2011 str. 92). Podnikatelé jsou ochotni podpořit řadu rozvojových aktivit za předpokladu, že z dané aktivity budou sami profitovat. Avšak současná právní úprava velmi omezuje dlouhodobou spolupráci obcí a podnikatelů na rozvojových projektech. Jako příklad lze uvést opakované výběrové řízení na každou zakázku.

Krajská samospráva – v ideálním případě by měla dávat jasný rámec směřování rozvoje celého území a podporovat budování rozvojových sítí a rozvíjení regionálního managementu (Binek, J. a kol., 2011 str. 92). Avšak vzhledem k obecně nejednoznačné závaznosti strategických dokumentů a latentnímu implementačnímu deficitu se jen velmi obtížně daří přistupovat k rozvoji skutečně koncepčně. Komunikační kanály jsou budovány často velmi selektivně. Pro většinu krajů jsou hlavními partnery v území svazky obcí, oproti jiným aktérům kraj vnímá své venkovské regiony v širším kontextu, problém však často nastává v pojetí jejich rozvoje, kdy náročnější rozvojové nástroje kraje nenachází odpovídající partnery či odezvu v území, krajské programy rozvoje venkova jsou nenáročnou administrativou a vysokou úspěšností žadatelů hlavním dotačním zdrojem malých obcí.

2.5.3 Místní akční skupiny

Místní akční skupiny (dále „MAS“) je společenství občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy, které spolupracují na rozvoji venkova, zemědělství a získávání finanční podpory z Evropské unie a z národních programů na rozvoj svého regionu (NSMASCR, 2023). Jejich základem je kulturní, sociální a lidský kapitál. Cílem MAS je zlepšovat kvalitu života a životního prostředí ve venkovských oblastech. Jedním z nástrojů je získávání a přerozdělování prostředků z dotačních programů. Pracují formou komunitně vedeného místního rozvoje a metodou LEADER. Jedná se o metodu, kdy plány a strategie pro rozvoj vznikají od zdola v partnerství s místními obyvateli, podnikateli, spolky a samosprávami. Tato metoda povzbuzuje činovníky působící v obcích k tomu, aby se snažili zamýšlet na tím, jak podpořit zavádění regionálních strategií pro udržitelný rozvoj s cílem zkusit nové metody podpory a kulturního dědictví, vylepšení organizačních schopností komunity a možnost upevnění ekonomické prostředí s možností vytvoření pracovních míst.

2.5.4 Dobrovolné svazky obcí

Obce mají právo být členy dobrovolného svazku obcí za účelem ochrany a prosazování společných zájmů⁹. Mohou vytvářet svazky obcí, jakož i vstupovat do svazků obcí již vytvořených. Členy svazku obcí mohou být jen obce. Svazek obcí je právnickou osobou. Svazek obcí vzniká smlouvou o vytvoření svazku obcí a návrhem na zápis do rejstříků svazků obcí. Přílohou smlouvy o vytvoření svazku obcí jsou stanovy, které musí obsahovat název a sídlo členů svazku obcí, předmět činnosti, orgány svazku obcí, způsob jejich ustavování, působnosti a způsob jejich rozhodování, majetek, jež je vkládán do svazku, zdroje příjmů, práva a povinnosti členů, způsob rozdělení zisku a podíl na úhradě ztráty, podmínky přistoupení a vystoupení ze svazku. Předmětem činnosti svazku obcí mohou být zejména úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, veřejného pořádku, cestovního ruchu, zabezpečování čistoty obce, správy veřejné zeleně a veřejného osvětlení, nakládání s komunálním odpadem, nakládání s odpadními vodami, zavádění, rozšiřování a zdokonalování sítí technického vybavení, a systémů veřejné osobní dopravy k zajištění dopravní obslužnosti daného území. Správa majetku obcí, zejména místních komunikací, lesů, domovního a bytového fondu, sportovních, kulturních zařízení a

⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích. In. 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>. [cit. 2024-01-17].

dalších zařízení spravovaných obcemi. Obce mohou spolupracovat s obcemi jiných států a být členy mezinárodních sdružení územních samosprávných celků. Dále mohou spolupracovat se svazky obcí jiných států.

Svazky obcí jsou označovány jako mikroregiony (Binek, J. a kol., 2011 str. 94). Obvykle vznikají pro územně ucelenou oblast, vymezenou přirozenými přírodními, technickými nebo historickým hranicemi a dalšími důležitými pojíci prvky. Vyskytují se však i svazky obcí sdružené bez principu územní celistvosti a zaměřují se např. na rozvoj určitých společných prvků. Svazek obcí může hrát velmi silnou pozitivní roli v rozvoji venkovských oblastí. Svazky obcí mohou být nástrojem, jak překonat nedostatečné personální a kvalifikační vybavení místní samosprávy, neboť část rozvojových aktivit obcí může převzít manažer mikroregionu, který se cíleně a na plný úvazek věnuje rozvojovým aspektům území.

2.6 Funkce venkova

Venkov je chápán jako značně diferencovaný prostor, který plní tři základní funkce, a to funkci produkční, rezidenční a rekreační (Binek, J. a kol., 2011 str. 35). Z hlediska kvality života na venkově, je však nutné tyto funkce rozvíjet rovnoměrně s ohledem na specifika daného regionu a s tím související kvalitu životního prostředí, která významně ovlivňuje rezidenční a rekreační funkci.

Význam jednotlivých funkcí se v průběhu času proměňuje (Svobodová, H. a kol. , 2014). Produkční funkce venkova ustupuje rekreační a rezidenční funkci a také se proměňuje vnitřně. Zemědělskou činnost stále více nahrazuje průmysl a služby. Jedním z významných faktorů dnešního českého venkova je snižující se počet pracovních příležitostí.

2.6.1 Rezidenční funkce

Rezidenční funkce venkova je v současné době nejvýznamnější funkcí venkova, která je významně posilována změnami sídelního systému, převážně přesunem obyvatel a jejich aktivit a procesem stěhování obyvatel z měst do odlehlejších míst (Binek, J. a kol., 2011 str. 37). Změna životního stylu a zvýšení životní úrovně zapříčinilo to, že obyvatelé mají zájem žít v klidném a čistém prostředí bez ruchu velkoměsta.

Tyto procesy se významně uplatňují i přesto, že venkovské obce ztrácí pracovní příležitosti a úroveň služeb neodpovídá dynamice a široké nabídce měst v oblasti vzdělání, obchodu, kultury nebo zdravotní péče (Svobodová, H. a kol. , 2014).

Pro tuto rezidenční funkci je stěžejní dostupnost bydlení. Větší obce mají kapacity na bytovou výstavbu a s ní spojenou výstavbu dostatečné infrastruktury. Za to menší obce nemají kapacitu na dostatečnou bytovou výstavbu. Z čehož plyne, že větší příliv obyvatel budou mít větší obce.

Dále je možnost výstavby nových rodinných domů nebo rekonstrukce a přestavba stávajících rodinných domů.

Zájem o stěhování do venkovských oblastí je však závislý na poloze obce. Spíše je zájem o stěhování do obcí v zázemí velkých měst s odpovídající dopravní infrastrukturou. Na druhé straně, v odlehlejších oblastech může docházet k postupnému vysídlování.

Stěžejní pro osidlování obcí je kvalitní dopravní infrastruktura a také vybavenost technickou infrastrukturou jako je kanalizace s čističkou odpadních vod, vodovody, plynofikace, elektrifikace a v dnešní době pokrytí signálem mobilních operátorů a vysokorychlostní internetem. Toto všechno už je v současnosti považováno za standard.

Současný venkov se však na druhé straně potýká i s vylidňováním, které je hlavně typické pro odlehlejší oblasti, kde je nedostatek pracovních míst a špatná dopravní infrastruktura (Svobodová, H. a kol. , 2014). Mladí lidé se stěhují do měst nebo jejich zázemí, kde najdou snadněji práci a kvalitnější služby.

2.6.2 Produkční funkce

Ačkoliv zemědělství stále hraje hlavní roli při utváření venkovské krajiny, většina venkovské populace, včetně rodin zemědělců, je ekonomicky závislá na dalších nezemědělských aktivitách vykonávaných jak ve městě, tak na venkově (Bínek, J. a kol., 2011 str. 50). Tím zemědělská produkční funkce venkova relativně oslabuje. Významnou roli v ekonomice venkova získaly v posledních letech malé a střední podniky zpracovatelského průmyslu, mezi které patří například řemesla nebo služby. Dále může funkci zemědělství, jako hospodářské odvětví venkova, nahradit cestovní ruch. Celková struktura ekonomických aktivit je na venkově výrazně méně pestrá než ve městech.

Podnikání na venkově má svá specifika. Podnikání je soustavná samostatně výdělečná činnost fyzické osoby za účelem dosažení zisku, nejčastěji podnikajících v oblasti služeb, řemesel a obchodu. Pro venkovskou oblast jsou typické podniky s méně zaměstnanci, a to mikropodniky do deseti zaměstnanců, anebo malé podniky do padesáti zaměstnanců. Hlavními důvody jsou nedostatečná kvalifikovanost pracovních sil a špatná dopravní dostupnost.

Mezi výhody podnikání na venkově můžeme zařadit snadné získání dotačních programů, znalost zákazníka a jeho potřeb, celková znalost prostředí, levnější pracovní síla, malá konkurence, nižší náklady na provoz nebo osobní vztahy napříč podnikem. Mezi nevýhody podnikání na venkově můžeme zařadit nedostatečnou občanskou vybavenost, špatná dopravní dostupnost, nedostatečné infrastruktura v podobě chybějících inženýrských sítí a internetového připojení, zaměstnanci s nízkou kvalifikací nebo odchod kvalifikovaných zaměstnanců do větších center nebo podniků.

2.6.3 Rekreační funkce

Současný venkov je oproti předchozímu období charakteristický vysokým růstem rekreační (konzumní/spotřební) funkce (Bínek, J. a kol., 2011 str. 69). Patří sem zejména zdroje jako venkovská krajina, čistý vzduch, unikátní přírody, terénu, venkovská kultura, tradice. Tyto zdroje jsou dále zhodnocovány a následně přeměněny na předměty konzumace. Toto je zejména spojováno s cestovním ruchem a rekreací.

Cestovní ruch však není vhodný pro každou venkovskou oblast (Bínek, J. a kol., 2011 str. 70). Je to odvětví, které vyžaduje pro svůj kvalitní rozvoj významné veřejné i soukromé investice a ekonomické dopady jsou mnohdy nejisté a nestabilní, například vlivem sezonnosti. Význam cestovního ruchu je v některých případech přeceňován a dosažené benefity a příjmy nedosahují představ aktérů. Cestovní ruch se v klíčové odvětví může rozvinout pouze v určitých územích, které jsou něčím jedinečné. Limitující faktory podnikání v cestovním ruchu na venkově lze nalézt ve vysokých vstupních nákladech na vybudování potřebného zařízení, nejistotě výhodnosti investice a horší technické i dopravní infrastruktury.

Jako specifické typy venkovského cestovního ruchu lze uvést agroturistiku, ekologickou turistiku, vinařskou turistiku, hipoturistiku, gastro turistiku zaměřenou na místní speciality, loveckou turistiku nebo pořádání a organizaci různých tradic a slavností (Svobodová, H. a kol. , 2014).

Chataření a chalupaření bývá někdy v kontextu typologizace cestovního ruchu označováno jako cestovní ruch mimo veřejné formy, který využívá soukromých rekreačních zařízení namísto veřejných nebo podnikových (Bínek, J. a kol., 2011 str. 75). Návštěvníci jedou do svého zařízení, které zpravidla není daleko od jejich bydliště a ve srovnání s rekreací v hotelích jsou po počátečních nákladech na pořízení, další náklady na rekreaci minimální. Chaty a chalupy tak plní rekreační funkci a umožňují vlastníkům účelné využití

volného času venkovském prostředí. Z tohoto důvodu je třeba pobyt chatařů a chalupářů považovat za rovnocennou formu cestovního ruchu. Nehledě na to, že řada těchto objektů je v současnosti pronajímána jako objekty venkovského cestovního ruchu.

2.7 Společenský život

Základem pro společenský život je společnost tvořená souhrnem všech jednotlivců, kteří jsou ve vzájemné interakci a navzájem se ovlivňují (Maříková, H. a kol., 1996). Může jít o působení přímé i nepřímé, zaměřené i nezaměřené, osobní i anonymní. Zahrnuje sociální komunikaci, procesy ovlivňování a moci, kooperaci i sociální konflikt.

Společností lze rozumět specifický sociální útvar, zpravidla účelově uspořádaný s vlastním, od jiných sociálních útvarů více nebo méně odlišným hodnotovým a normativním systémem, jimž realizuje své cíle (Geist, 1992 str. 444). Jde tedy o sociální systém v nejobecnějším a nejširším slova smyslu, který je abstrakcí. V sociální skutečnosti existuje celá řada forem a typů společností s různou strukturou, charakteristickými znaky, procesy, jimiž se od sebe odlišují. Jedinec a jakákoliv společnost nestojí k sobě v protikladu, vzájemně se nevylučují, ale právě naopak k sobě nerozlučně patří, neboť společnost bez jedinců není myslitelná, podobně jako v současné době nalézáme zpravidla jedince v určitém sociálním systému konkrétní společnosti.

Společenské a kulturní akce neslouží jen k osobnímu prožitku zúčastněných jedinců, ale jde především o setkávání, o sdílení zážitků a o rozvoj sounáležitosti (Bínek, J. a kol., 2011 str. 31). Kulturní a společenský život na venkově podporuje stabilitu komunit a startuje jejich rozvoj. Kromě faktorů, které ovlivňují kladně dění na venkově, také existují některé záporné faktory, které kvalitnímu kulturnímu a společenskému životu brání.

Mezi faktory, které kladně ovlivňují společenské dění patří zejména činnost spolků, aktivizace obyvatel, zapojení všech věkových skupin obyvatel, pravidelné setkávání obyvatel a společné řešení problémů, existence historické paměti jako jsou kroniky, památky nebo zvyky a v neposlední řadě rozvoj cestovního ruchu v obci (Bínek, J. a kol., 2011 stránky 32-34). Mezi záporné faktory je možné zařadit pasivitu obyvatel, vysoký věkový průměr obyvatel vesnic, malý počet žen v mnohých volnočasových aktivitách, rušení mateřských a základních škol, absence přirozené autority s charismatem jako je například místní učitel, kněz, starosta, která by iniciovala místní kulturní a společenské akce, neexistence nebo špatný technický stav veřejných sálů nebo veřejných venkovních prostor, kde by bylo možné pořád společenské a kulturní akce. V obcích, kde chybí kulturní dům nebo místo pro

setkávání, může tyto chybějící prostory nahradit hospoda, kde mohou být pořádány společenské akce. To, že v obci chybí dostatečné prostory pro pořádání společenských a kulturních akcí, má za následek pokles soudržnosti obyvatel obce jako celku a tím klesá i jejich schopnost pořád aktivity spojené s rozvojem obce.

2.7.1 Spolky

Obyvatelé se do rozvoje své obce mohou zapojit prostřednictvím nejrůznějších spolků, mohou se podílet na organizaci akcí probíhajících v obci nebo na akce přijít alespoň jako účastníci (Bínek, J. a kol., 2011 str. 22). Obyvatelé jsou proto velmi důležitými aktéry rozvoje venkova na místní úrovni a jejich zapojení je pro život obce klíčové.

Spolky jsou také významným prvkem ke sjednocení starousedlíků a nově přistěhovalých obyvatel. Noví obyvatelé se mohou buď začleňovat do stávajících spolků, anebo vytvářet nové, do kterých se mohou naopak začleňovat starousedlíci.

Občanský zákoník 89/2012 Sb.¹⁰ definuje spolek jako samosprávný a dobrovolný svazek alespoň tří osob. Název spolku musí obsahovat slova „spolek“ nebo „zapsaný spolek“. Nikdo nesmí být nucen k účasti ve spolku a nikomu nesmí být bráněno spolek opustit. Za dluhy spolku jeho členové neručí. Hlavní činností spolku může být uspokojování a ochrana zájmů, k jejichž naplňování byl spolek založen. Podnikání nebo jiná výdělečná činnost nemůže být hlavní činností spolku, avšak může být vyvíjeno jako vedlejší činnost, je-li to však v souladu s hlavní činností spolku a slouží v podpoře hlavní činnosti spolku. Zisk z činnosti spolku lze použít jen pro činnost spolku. Spolek je založen na základě stanov, na jejich obsahu se dohodnou zakladatelé. Stanovy musí obsahovat název a sídlo spolku, účel spolku, práva a povinnosti členů vůči spolku a určení statutárního orgánu. Spolek může být také založen na základě usnesení z ustavující schůze tvořícího se spolku. Spolek vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku vedeného Krajskými soudy. Návrh na zápis podává buď zakladatelé nebo osoba určená. Lhůta pro zapsání spolku do veřejné rejstříku je 30 dní od podání návrhu na zápis. Pokud spolek není v této lhůtě do veřejného rejstříku zapsán nebo není – li vydáno rozhodnutí o odmítnutí zápisu, je tento spolek považován za zapsaný. Členství vzniká přijetím člena do spolku nebo jiným způsobem, který je upraven ve stanovách. Člen se zavazuje svým přijetím respektovat stanovy. O přijetí rozhoduje buď orgán určený stanovami nebo nejvyšší orgán spolku. Členstvím ve spolku zaniká

¹⁰ Zákon č. 89/2012, občanský zákoník. Online. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>. [cit. 2024-01-17].

vystoupením nebo vyloučením, další možnosti mohou být uvedeny ve stanovách nebo v zákoně. Důvodem k vyloučení může být nezaplacení členských příspěvků nebo závažné porušení povinností vyplývajících z členství.

Spolky jsou pro komunitní život na venkově nedílnou součástí. Slouží k pravidelným setkáváním, k řešení problémů, k seznámení s aktuálním děním v obci. Mezi další aktivity spolků patří pořádání plesů, zábav, sportovních akcí, dětských dnů a mnohých dalších.

Mezi typické venkovské spolky patří:

- dobrovolní hasiči – tyto spolky jsou převážně doménou mužů, avšak výjimkou nejsou ženy. Tyto spolky mohou však také sdružovat děti v dětských oddílech. Mezi jejich další aktivity patří například pořádání hasičských soutěží, účast na venkovních akcích všeho druhu, kde názorně předvádí svou hasičskou techniku. Hlavním posláním dobrovolných hasičů je pomoc při ochranně života, zdraví obyvatel a majetku před požáry a pomoc při mimořádných událostech.
- sportovní spolky – tyto spolky sdružují osoby se zájmem o sport. Typickým sportem sdružujícího se do spolku je fotbal. Jako další sportovní spolky lze jmenovat klub šipkařů, turistů, důchodců nebo kuželek.
- zájmové spolky – tyto spolky sdružují osoby se společným zájmem o konkrétní odvětví. Patří sem například myslivci, včelaři, rybáři, zahrádkáři nebo chovatelé zvířat.

2.7.2 Kultura

Kultura je jednou z oblastí, která má bezesporu vliv na regionální rozvoj a jeho charakter (Novotná, 2011 str. 41). Na jedné straně odráží historický vývoj území a jeho populace a na druhé straně je součástí každodenního společenského života. Má vliv na rozhodování institucí, volených zástupců i jedinců. Význam pojmu kultura se v historii postupně vyvíjel, od původního spojení s obděláváním zemědělské půdy až po dnešek.

Ze sociologického hlediska lze kulturu vymezit v různých rovinách a z různých aspektů a východisek (Geist, 1992 str. 199). Kultura neboli civilizace je komplexní celek, zahrnující poznání, víru, umění, morálku, zákony, obyčeje a ostatní způsobilosti a zvyklosti, získané člověkem jako členem společnosti. Kultura zahrnuje všechny projevy sociálních zvyklostí komunity, reakce jedince, vyvolané zvyklostmi skupiny, v níž žije, a výtvořiny lidských činností, determinovaných těmito zvyklostmi. Kultura může být souhrn výtvořin

lidské činnosti, materiálních i nemateriálních, souhrn hodnot i uznávaných způsobů jednání, zobektivizovaných a přijatých v nějaké pospolitosti a předávaných jiným pospolitostem i dalším pokolením. Dále může být kultura chápána jako péče o zdokonalování předmětu, schopného zlepšení a zušlechtění lidmi, zejména vlastní činností. Specifičnost kultury je vytvářena objektivně existující dialektickou souvislostí čtyř prvků, a to: 1. stupněm vývoje lidské tvořivosti, jak je získáván a utvářen praktickou a intelektuální schopností, mravním chováním a estetickou schopností, 2. procesem zdokonalování samého člověka tím, že přetváří okolí pro vyšší rozvinutí způsobu svého života, 3. vědomým přijetím tohoto vztahu, jeho světonázorové, etického a estetického výkladu stejně jako jím vytvořeného duchovního života sociálních skupin lidí a 4. z dosaženého stupně shody lidského jednání se zákony objektivní reality. Dále může být kultura chápána jako soubor typických forem života určitého obyvatelstva, včetně duchovního stavu, zejména hodnotových postojů, ale také jako soubor naučených způsobů chování a převzatých postojů, hodnotového systému a znalostí, které jsou členy velké skupiny sdělovány a tradovány.

Kulturu je možné také definovat jako souhrn životních forem, hodnotových představ a životních podmínek obyvatel na časově a prostorově omezeném úseku (Jandourek, 2001 str. 136). Pojem kultura naznačuje, že lidé nežijí pouze podle pravidel daných přírodními zákonitostmi. Kultura znamená souhrn postojů v dané společnosti, které jsou dalším generacím zprostředkovány symboly, získávají podobu v nástrojích a výrobcích a lidé si je uvědomují ve svých představách a idejích. Souhrn vzorců chování v konkrétní sociální skupině bez ohledu na její velikost a trvání. Souhrn symbolických systémů a obsahů v dané společnosti.

Kultura plní také řadu funkcí, mezi které patří (Novotná, 2011 str. 43):

- vzdělávací a informační – přispívá k intelektuálnímu, morálnímu, emocionálnímu rozvoji společnosti i jedince;
- stabilizační – pomáhá integraci společnosti – je součástí identity a sebeidentifikace;
- preventivní a socializační – přispívá k prevenci sociálně patologických jevů tím, že nabízí smysluplnou variantu pro volnočasové aktivity a formu začleňování vyloučených skupin nebo minorit do společnosti;
- ekonomickou – kulturní průmysl a kulturně poznávací cestovní ruch se významně podílí na tvorbě pracovních míst a příjmů a dalších pozitivních

externalit jako je podnikání či multiplikačních efektů jako je rozšíření povědomí o regionu.

Dále je možné dělit kulturu na hmotnou a nehmotnou (Novotná, 2011 stránky 51-52):

- mezi hmotné prvky kultury patří: stavební kulturní památky jako jsou lidová a městská architektura, panská sídla, sakrální památky nebo technické památky jako jsou továrny, rozhledny nebo mlýny; drobné výtvořiny typické pro daný region jakou jsou kroje, kroniky nebo keramika; nástroje, zahrady, parky atd;
- mezi nehmotné prvky kultury lze zařadit výsledky duchovní činnosti uspokojující duchovní potřeby člověka; jsou to výsledky lidské činnosti v oblasti umění, vědy, ve společenském životě atd. Příkladem mohou být poznatky, věda, filozofie, umění, magie, morálka, výchova, osvěta, převažující způsob života, folklor nebo zvyky.

2.7.3 Zvyky a tradice

Zvyky jsou označovány soustavy sociálně přijatých a kodifikovaných, zpravidla kulturně-historicky podmíněných, způsobů a norem sociálního chování, které je vyžadováno a pravidelně opakováno ve specifických situacích (Geist, 1992 str. 570). Tradiční zvyky, jsou zvyky, které byly vytvořeny v minulosti dřívějšími generacemi a jsou předávána především tradicí.

Příznačným rysem venkovského obyvatelstva vždy bylo respektování staletí přetrvávajících tradic (Slepička, 1989 str. 316). Některé z nich měly náboženský původ, kam můžeme zařadit poutě nebo posvícení, některé souvisely více s přírodou a ročními obdobími jako jsou masopusty, otvírání studánek, stavění májek a některé měly základ v oslav výsledků celoroční práce jako jsou dožínky.

Tradice je vzorec chování předávané mezi předchůdci a následníky. Předává záležitosti týkající se technického vědění, jazykových zvyklostí, hodnotových představ (Jandourek, 2001 str. 259). Vyjadřuje vazbu společnosti, skupin i jedince na výkony dosažené minulými generacemi. Umožňuje díky historické paměti bez velkého váhání volit jednání, které se již v minulosti osvědčilo. Mechanismem předávání tradic je socializace. Společnosti je možno členit podle toho, nakolik čerpají z tradic. Moderní společnosti tak bývá považována za méně poplatnou tradicím než společnosti feudální nebo preliterární.

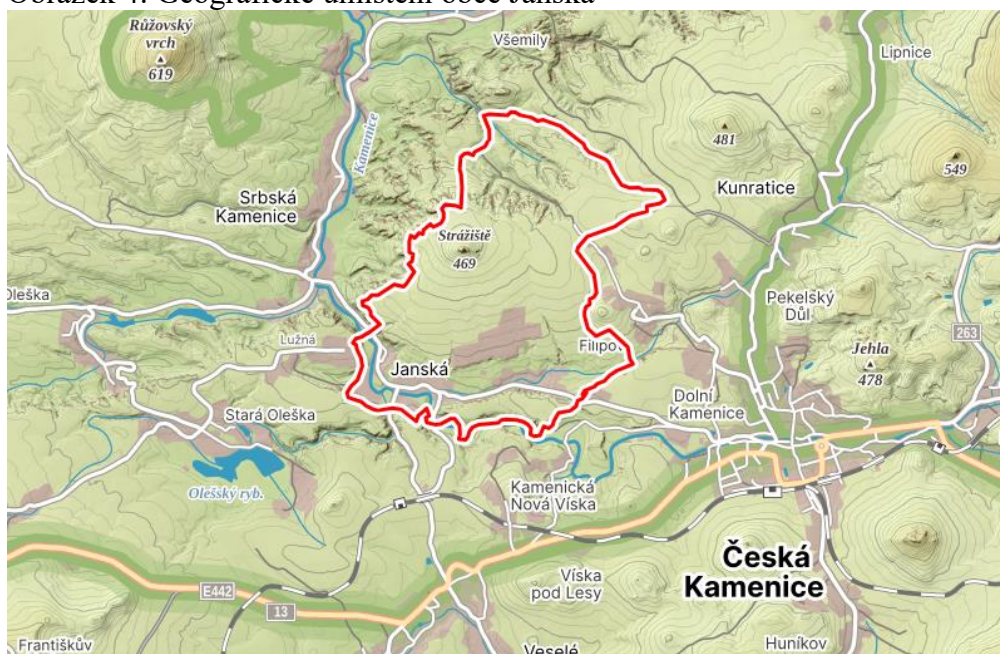
Tradice je sociální proces, jímž jsou předávány z generace na generaci duchovní hodnoty, hodnotové postoje, zvyky, obyčeje a jiné složky kulturního dědictví včetně sociálních norem, předsudku stereotypů a vzorů chování v předstevě, že předávané je generacemi prověřené, přiměřené a kulturní (Geist, 1992 str. 513). Tradice předávaného dědictví obsahuje řadu sociálních samozřejmostí. Je zároveň sociální institucí, která ovlivňuje průběh a cíle sociálně adaptačních a socializačních procesů jedinců i celých sociálních útvarů. Působí jako neformální sociální kontrola, mající často charakter charismatické autority. Tradice je zdrojem jak retardačních, konzervativních snah, tak změn, které se pak odehrávají podle jasného řádu, organizovaně, evolučně. Změny a řízené tradice patří mezi důležité formy sociálních změn. V každé společnosti existuje relativně značná variabilita tradičních norem, hodnot, názorů, a to mezi jednotlivými sociálními kategoriemi, vrstvami, geografickými oblastmi. Tradice, zejména v historicky předešlých obdobích, byla zdrojem kontinuity, stability a úctyhodnosti, důležitým integračním a kohezivním faktorem, díky jemuž dokázala řada společenských útvarů překonat kritická a krizová období a zachovat svou identitu, jak o tom svědčí zjištění četných výzkumů a sociálních a kulturních antropologů. S postupující industrializací se tradiční svazky rozvolňují a sociální význam tradice se zmenšuje.

3 Obec Janská

3.1 Charakteristika obce

Obec Janská (německy Johnsbach) se nachází v severních Čechách v Ústeckém kraji v okrese Děčín v nadmořské výšce 230 m. n. m. Obec leží 13 km západně od Děčína a 3 km severozápadně od České Kamenice. K 1.1.2023 žilo v obci 219 stálých obyvatel v 55 domech. Obcí protéká říčka Kamenice, do které se vlévá Bílý potok a říčka Olešnička, která vytéká z Olešského rybníka. Obec s rozlohou 5,36 km² se rozprostírá na území Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce.

Obrázek 4: Geografické umístění obce Janská

Zdroj: Mapy.cz (Dostupné z: www.mapy.cz) 2024

V obci se nachází ubytovací služby ve formě penzionů, které jsou hojně využívány během turistické sezóny. Dále je zde možné nalézt turistickou jízďárnu, kde je možné si prohlédnout krásy okolí Labských pískovců z koňského hřbetu. Také se zde nachází několik podnikatelských subjektů, kde za zmínění stojí firma PROAGRO Nymburk, a.s., který se řadí mezi jednoho z největších producentů vajec v České republice s označením Zlaté vejce.

V obci je také k nalezení malé dětské hřiště, na které navazuje přilehlé prostranství, kde se pořádají veškeré venkovní společenské akce. Na tomto prostoru se také každou třetí sobotu v měsíci pořádají Bleší trhy, které se již staly tradičními. Dále toto prostranství slouží také ke kempování, které zde provozuje obec prostřednictvím portálu bez Kempu.cz. Součástí

kempu je ohniště, malé lanové prolézačky a sociální zařízení. Dle portálu má toto místo vysoké hodnocení, a to 95 %, což je známka vysoké spokojenosti s prostředím, vzhledem a celkovou údržbou celého areálu.

Nedaleko obce se nachází nejmladší Národní park České Švýcarsko, který byl vyhlášen národním parkem v roce 2000. Rozprostírá se na ploše cca 80 km². Jeho nejznámější dominantou je Pravčická brána. Jedná se o největší pískovcový oblouk na Evropském kontinentu.

Obrázek 5: Znak obce Janská

Zdroj: Oficiální stránky obce (Dostupné: www.janska.cz)

3.1.1 Demografie obce

K 1.1.2023 žilo v obci celkem 219 obyvatel. Dle následující Tabulky č. 2 je obyvatelstvo obce rozděleno na mužské a ženské pohlaví a dále na věkové skupiny. Mužská populace v obci čítá 115 obyvatel a ženská populace v obci čítá celkem 104 obyvatel. Z tohoto celkové počtu obyvatel žije v obci 34 obyvatel ve věkové skupině 0 – 14 let, 145 obyvatel v produktivním věku 15 – 64 let, která je nejpočetnější a 40 obyvatel ve věku 65 let a víc.

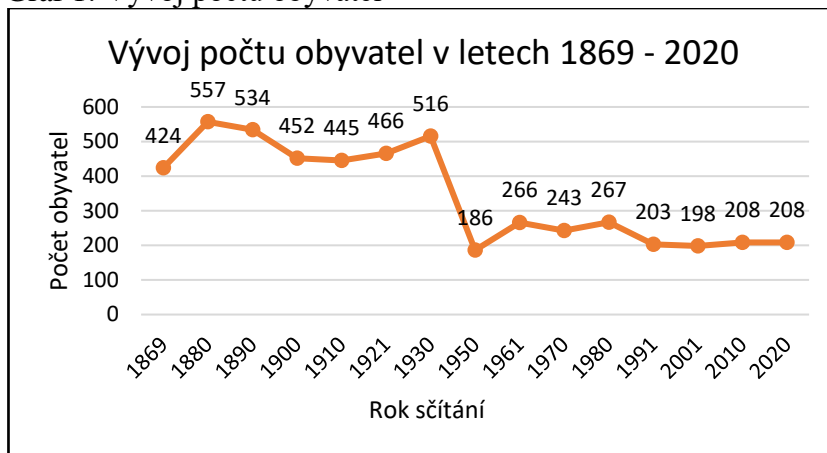
Tabulka 2: Složení obyvatelstva (k 1.1.2023)

Počet obyvatel	Celkem			219
Pohlaví	muži	věková skupina	0–14	15
			15–64	82
			65 a více	18
	ženy	věková skupina	0–14	19
			15–64	63
			65 a více	22

Zdroj: ČSÚ 2023 (vlastní zpracování)

Dle dat dostupných na stránkách Českého statistického úřadu, kde jsou dostupné informace o sčítání obyvatel od roku 1869. Dle grafu č. 1 došlo z historické hlediska k výraznému poklesu obyvatel obce. Do konce 2. světové války žilo v obci převážně obyvatelstvo německé národnosti, které bylo po konci II. světové války odsunuto. Postupně byla obec doosidlována, ale počet obyvatel již nedosáhl svého maxima v předválečném období.

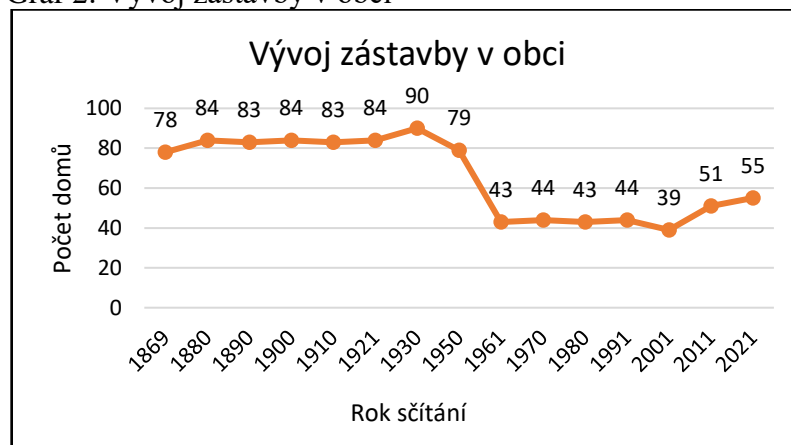
Graf 1: Vývoj počtu obyvatel

Zdroj: ČSÚ 2024 Historický lexikon obcí (vlastní zpracování)

V grafu č. 2 je znázorněno v závislosti na vývoji počtu obyvatel vývoj obecní zástavby. V předválečném období bylo v obci celkem 90 domů. V roce 1961 to bylo již jen 43 domů, což je o polovinu domů méně. Toto bylo zřejmě zapříčiněno nedostatečným doosidlováním oblasti, kdy neobydlené domy po německém obyvatelstvu byly určeny k demolici. Jednalo se převážně o celé komplexy hospodářských stavení, které dnes již nepatrně připomínají zbytky základů.

Graf 2: Vývoj zástavby v obci

Zdroj: ČSÚ Historický lexikon obcí (vlastní zpracování) 2024

3.2 Historie obce

Od poloviny 14. století byli majiteli Šarfenštejnského panství (Benešovsko a Českokamenicko) české rody Markvarticů a Michalovců. První písemná zmínka o Janské je zaznamenána v Českokamenické městské knize z r. 1380 (Oficiální stránky Obce Janská, 2023). V následujících letech se na tomto panství vystřídalo několik majitelů: r. 1406 Berkové z Dubé, r. 1428 Zikmund Děčínský z Vanterberka, r. 1511 Mikláš Trčka z Lípy, r. 1515 Jan Salhausen a bratři Vartenberková, r. 1614 Radslav Vchynský z Vchynic a Tetova. Potomci Vchynských si později změnili jméno na Kinský a tento rod vlastnil Českokamenické panství až do r. 1850. Poté byla obec Janská součástí soudního okresu Česká Kamenic.

Název obce je pravděpodobně spjat se jménem Johan, jenž byl asi lokátorem prvních přesídlenců z německých zemí, kteří začali osídlovat pohraničí českých zemí od počátku 14. století (Oficiální stránky Obce Janská, 2023). Název obce se postupně měnil od Jonspach, Jonská, Yanská a na konci 16. století se ustálil na názvu Jonsbach. Po II. světové válce 28. 08. 1946 byla obec přejmenována na Janskou.

Kronika obce vedená do roku 1945 se po válce ztratila. Z tohoto důvodu není možné zmapovat život obyvatel obce před tímto rokem.

Dle psané kroniky vedené od roku 1945 měla obec na začátku uvedeného roku cca 400 obyvatel. Pouze jedna rodina byla česká, zbytek tvořilo německé obyvatelstvo. Všichni obyvatelé německé národnosti byli postupně po konci války vysídlováni. V říjnu tohoto roku byla otevřena škola. Ke konci roku 1945 žilo v obci již 133 obyvatel české národnosti, díky čemuž obec dostávala českou tvář. Během roku 1946 bylo osídlování obce občany české národnosti téměř hotovo. V tomto roce již v obci existovaly spolky jako Sbor dobrovolných hasičů, Svaz české mládeže, Jednotný svaz zemědělců, Lovecký a kynologický kroužek Lišáci. Tyto spolky čas od času vykonávaly nějakou činnost v rámci svého oboru. Sbor dobrovolných hasičů a Svaz české mládeže pořádali masopustní plesy. Dále se v obci konala pouťová taneční zábava. V lednu roku 1948 zahájilo činnost loutkové divadlo. V roce 1952 byl v Janské zřízen školní statek a zemědělská učňovská škola, která se později transformovala na odborné zemědělské učiliště oboru drůbežář. V bývalém zahradnictví byla vybudována drůbežárna. Její hlavní činností byl chov a líhnutí drůbeže. V roce 1957 započala přestavba bývalé továrny na dřeváky na kulturní dům, která byla dokončena v roce 1959 a ještě téhož roku byl slavnostně otevřen. Kulturní dům byl vybaven i promítacím sálem. Otevřením kulturního domu se společenský život v obci pozvedl. Pořádali se zde

různé tančení zábavy, přednášky a promítání filmů. V roce 1961 byla zahájena výstavba velkokapacitní drůbežárny a v následujícím roce začala dodávat na trh vejce. Drůbežárna se postupně rozšiřovala. Začala výstavba bytových jednotek pro zaměstnance drůbežárny. V roce 1967 byla uzavřena škola pro malý počet dětí. Do budovy školy se přestěhoval národní výbor a vznikl zde zemědělský útulek pro děti zaměstnanců družstva. A v téže roce bylo také zrušeno zemědělské odborného učiliště. V následujících letech se v obci pořádali plesy, oslavy MDŽ a oslava dětského dne. V roce 1977 bylo zahájeno rozšíření kulturního domu a do těchto prostor byl přestěhován národní výbor. V budově bývalého národního výboru byl rozšířen zemědělský útulek. V téže roce též vznikli v obci mikrojesle s kapacitou 5 dětí. V r. 1979 byla v obci ustavena Mateřská škola, která nahradila zemědělský útulek. Tuto školku navštěvovalo 32 dětí. Mikrojesle byly rozšířeny na kapacitu 10 dětí. V roce 1980 byla obec začleněna do České Kamenice a v obci již fungoval pouze občanský výbor. Kronika byla v roce 1982 uzavřena a předána do úschovny Městského národního výboru Česká Kamenice.

V roce 1996 byla kronika vrácena zpět obci. Do kroniky byly zpětně dopsány záznamy od roku 1992. V roce 1992 proběhlo referendum o odloučení obce od České Kamenice, následující rok se obec odloučila a osamostatnila se. Obecní úřad vznikl v budově bývalé školky a školy. V roce 2000 byla ustanovena redakční rada a začal se vydávat Janský zpravodaj, který se nepravidelně s několikaletou pauzou vydává do současnosti. Informuje obyvatele obce o dění v obci.

Dle dostupných informací z kroniky se společenské akce pro děti a dospělé od roku 2000 konaly nepravidelně, a tak společenský život v obci začal upadat. V roce 2018 byla zastupitelstvem obce ustanovena kulturní komise, jejímž úkolem je rozvoj společenského života v obci. Dle účasti na těchto akcích soudím, že kulturní komise tento úkol plní zodpovědně.

Podle zaznamenaných vzpomínek bývalých obyvatel Janské (odsunutých sudetských Němců), kteří se po roce 1989 každoročně sjížděli do Srbské Kamenice na srazy, čítala obec Janská v r. 1939 asi 516 obyvatel, z toho 485 Němců, 21 Čechů a 10 obyvatel bez udání příslušnosti. Bylo zde 90 domů, Preidlovy textilní továrny, Gunterův mlýn na olej, pila a další drobná řemeslnictví (Oficiální stránky Obce Janská, 2023).

3.2.1 Zajímavosti z historie

V následující kapitole jsou popsány zajímavosti z historie týkající se obce a jejího okolí. V obci byl vybudován prosperující komplex velkých textilních přádelen, který byl jeden z největších v zemi. Tyto přádelny zaměstnávaly stovky lidí z širokého okolí. Za války byl tento komplex zkonfiskován a sloužil k válečné výrobě.

Güntherův mlýn

Güntherův olejný mlýn vyráběl jak řepný, tak i lněný olej na pečení a vaření. Mezi další produkty, které mlýn vyráběl patřili laky pro malíře a speciální olej do kostelních lampiček, který se rozvážel po farnostech celé litoměřické diecéze (Joza, 2020). V srpnu roku 1910 byl mlýn zaplaven rozvodněným Bílým potokem. Provoz mlýna se podařilo obnovit po čtyřech měsících.

Rabštejnské údolí

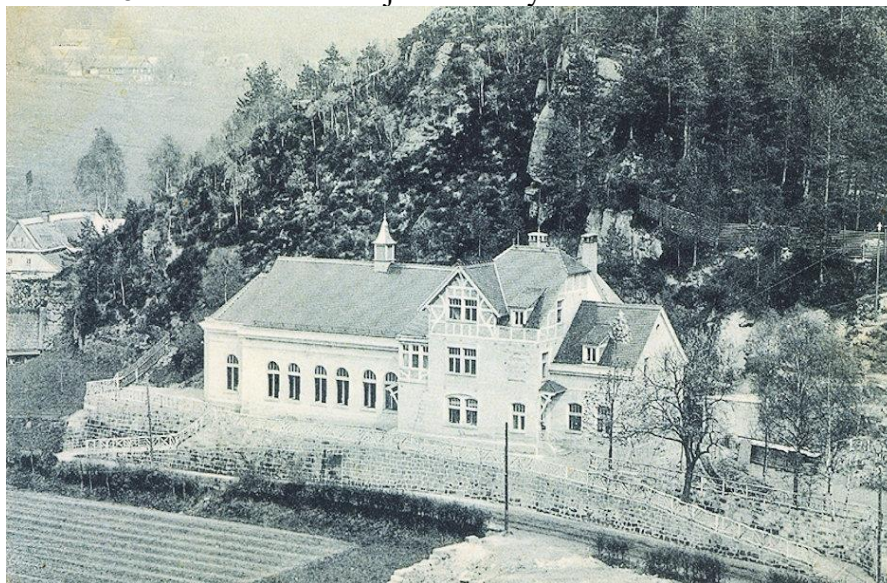
Zpočátku byl názvem *Rabstein* označován skalní útvar připomínající havrana v místech, kde říčka Kamenice vstupuje do údolí, které je po obou stranách uzavřeno skalními masivy (Joza, 2002 str. 14). Při stavbě zdejších přádelen v polovině 19. století posloužily okolní skály jako zdroj stavebního kamene a skalní útvar byl odtěžen a tím zanikl. Jeho název však zůstal a přešel na nově vystavěné továrny a později přešel na celé údolí. Stejný název používala po roce 1942 pro svůj zdejší závod umístěný v bývalých přádelnách také zbrojní továrna Weserflug.

Hostinec U Rabštejnského Švýcarska

Na konci Rabštejnského údolí stál hostinec U Rabštejnského Švýcarska (německy Zur Rabsteiner Schweiz), který vystavěla českokamenická firma Franz Preidl, vlastníci místní textilní továrny (Joza, 2020 str. 100). Tento objekt sloužil nejen výletníkům, ale také jako kantýna a ubytovna pro zaměstnance zdejších přádelen. V hostinci se nacházel největší sál v obci, kde se konaly plesy, divadelní představení, zábavy místních spolků, ale také předvolební a politické schůze. V sále se nacházel velký orchestrion, který v případě potřeby nahrazoval kapelu.

Tento objekt byl po válce srovnán se zemí jako mnoho dalších objektů v obci. Dnes už ho připomínají jen nepatrné obrysy základů, cihly vyčnívající ze země a stěny skalních masivů, se kterými byl spojen.

Obrázek 6: Hostinec u Rabštejnského Švýcarska

Zdroj: Kniha Josef Lorenz Cestář a fotograf, autor Joza P.

Preidlovy textilní přádelny v Rabštejně

Franz Preidl byl zakladatelem průmyslového podnikání v Rabštejnském údolí. Z počátku se orientoval na výrobu plátěné příze (Joza, 2002 stránky 14-32). Díky usilovné práci se mu podařilo vybudovat stálou klientelu a rozvinout podnik tak, že díky zisku mohl pomýšlet na stavbu mechanické přádelny. Pro tu však byla nezbytná vodní síla, a proto k tomuto účelu byla vybrána poloha na říčce Kamenice v Rabštejnském údolí. Celá továrna byla poháněna vodním kolem. Téhož roku zde byl instalován první parní stroj a počet vřeten se rok od roku zvyšoval. V letech 1862 – 1864 zde byla vybudována další přádelna. V roce 1864 získal Preidl rozestavěný objekt v Rabštejnském údolí. Po dostavbě objektu zde byl zahájen provoz v roce 1867. V průběhu let Preidl přikupoval další a další pozemky v Rabštejnském údolí, takže se stal téměř výhradním majitelem Rabštejnského údolí. Další přádelnu zakoupil v roce 1865 v Horní Kamenici. V pořadí pátou přádelnu zakoupil v roce 1878 v Rumburku a v březnu roku 1885 přikoupil přádelnu v Janské od Franze Hübela. Na svou dobu velké a technicky vyspělé továrny se staly určitou turistickou atrakcí. Po smrti Preidla vedl firmu jeho synovec Emanuel Karsch, který Preidlovo impérium dále rozšiřoval. Po smrti E. Karsche převzal firmu jeho syn Franz. Po první světové válce, po vzniku Československa, se firma začala dostávat do potíží díky poměrně vysokému ohodnocení podniku a následnému vyměření vysoké daně z majetku. Dalším pomyslným hřebíčkem do rakve byly válečné půjčky, do kterých firma investovala. Také samotná výroba příze již nebyla tak výnosná jako tomu bylo před válkou. V roce 1931 byla uvalena na majetek firmy

nucená správa a část firmy byla rozprodána a část strojů byla prodána za cenu šrotu. Toto jednání vyvolalo v době hospodářské krize pobouření mezi místním obyvatelstvem. Po několika nezdařených pokusech o prodej, firmu nakonec v roce 1940 zakoupila vídeňská firma Vereinigte Färbereien. Následně byl provoz přádelen postupně obnovován. Provoz zde však fungoval krátce. Pokračující válka nutila nacistické špičky přeorientovávat stále více podniků na válečnou výrobu. K 31. 12. 1941 byl provoz přádelen ukončen. Textilní výroba se již do Rabštejna nikdy nevrátila.

Obrázek 7: Preidlovy textilní továrny

Zdroj: Petr Joza (Kniha: Josef Lorenc - Cestář a fotograf)

Válečná výroba v bývalých přádelnách

Válečná léta se nesou v duchu pochmurných událostí, kdy pohraničí bylo připojeno k Velkoněmecké říši a obyvatelé obce české národnosti byli odsunuti do vnitrozemí.

Dne 1. října 1942 došlo k zabavení Preidlových továren německou říší a byl sem přesunut výrobní provoz německé firmy Weserflug z německých Brém, která vyráběla vojenská letadla. Konkrétně zde se vyráběly součástky do letadel Junkers Ju 87. K této práci byli využíváni jak civilisté, kteří dobrovolně přicházeli nebo byli přesunuti za prací, ale také váleční zajatci. Sešli se tu pracovníci různých národností, jako Němci, Poláci, Francouzi, Belgičané, Holanďané, Rusové nebo Italové. V roce 1944 se letadla Junkers Ju 87 přestala definitivně vyrábět a tím skončila i výroba součástek pro tato letadla.

Mezitím bylo rozhodnuto v důsledku sílících nepřátelských náletů, že se převážná výroba z Brém přestěhuje právě do Rabštejna a jeho okolí, kde bylo v plánu kvůli ochraně výroby před nálety vybudovat podzemní továrnu v Rabštejnském údolí v pískovcových masivech. Ražení štol začalo zřejmě v létě 1944. Z původního plánu podlahové plochy 82.500 m² bylo nakonec realizováno jen 17.530 m², z toho bylo kompletně dokončeno jen 6.000 m². Není však známo, kolik podlahové plochy bylo nakonec užito. Na konci války však byla část vybavena stroji a větrací technikou.

Další výroba, která zde probíhala a nahradila výrobu náhradních součástek do letadel, byla výroba křídel pro letadla typu Ju 188 a Ju 388. Tato výroba byla ukončena na konci roku 1944. Posledním úkolem rabštejnského závodu byla výroba vrtulníků Fa 223E. Dle dochovaného materiálu se však podařilo v Rabštejně sestrojít pouze tři vrtulníky z původně plánovaných 300 kusů. S koncem války byl ukončen provoz celého závodu a později byl jako nepřátelský majetek zkonfiskován. Veškeré vybavení bylo odvezeno.

V dalších letech byl komplex budov v Rabštejně využíván Československou armádou jako kasárny a sklady železničního materiálu. Po opuštění Rabštejna Československou armádou byla část budov srovnána se zemí a zbytek budov už jen chátrá. Do většiny komplexu podzemní továrny, na které už se podepsal zub času, je přístup znemožněn z důvodu bezpečnosti. Malá část podzemí dnes slouží jako muzeum válečné výroby a koncentračního tábora.

Koncentrační tábor

Z dochovaných pramenů není zřejmé, kdy přesně byl koncentrační tábor v Rabštejně postaven (Joza, 2002). Ale první zmínky se datují do dob, kdy bylo rozhodnuto o ražení štol pro budoucí podzemní továrnu. Zde byla potřeba mnoho pracovních sil, a tak zde vedle zahraničních pracovníků byli využíváni i zajatci z koncentračního tábora. První vězni byli posláni do Rabštejna v srpnu roku 1944 z Dachau. Celková kapacita tábora byla 690 vězňů. Jediným důvodem zřízení Rabštejnského tábora byla otrocká práce na ražbě tunelů podzemní továrny, výkopů inženýrských sítí, překládání břemen, odvoz rubaniny nebo stavba úzkokolejky. Vězni zde pracovali ve dvousměnném provozu, vždy po dvanáctihodinových směnách. Podmínky v táboře, ostatně jako ve všech koncentračních táborech, byly pro vězně fyzicky náročné. Trpěli jak nedostatkem stravy, nedostatkem oblečení a jako hlavní problém zde byla nedostatečná hygiena, která zapříčinila epidemii

skvrnitého tyfu. Po konci války byl tábor opuštěn posledními vězni a stalo se z něj internační středisko pro osoby podílející se na nacistických zločinech.

3.3 Společenské akce v obci

Po několikaleté absenci společenských akcí v obci, se kulturní komise obecního úřadu, složená z členů zastupitelstva obce a dobrovolníků, snaží navázat na dřívější tradice v pořádání společenských akcí pro obyvatele obce.

Pálení čarodějnic

V dávných dobách se věřilo, že v noci z 30. dubna na 1. května létají na nebi čarodějnice na svých košťatech a škodí všemu živému (Pitrová, 2016). Hospodáři se snažili uchránit před temnou silou, jak jen to bylo možné. Dveře stavení zavírali na petlici, ke dveřím i k oknům dali větvičky stremchy a zvířatům kolem krku uvázali červené pentle. Před zlou mocí čarodějnic se v předvečer svátku svatého Filipa a Jakuba zapalovali ohně. Velká hranice se zapalovali zejména na kopcích, aby byly plameny vidět v širokém okolí.

Z této tradice se již zachovalo jen zapalování ohňů. Děti ve spolupráci s rodiči vyrobí čarodějnic, kterou posléze upálí na ohni. Do této tradice se tento rok zapojili i majitelé místního Vlčího ranče z.s. a na svých koních doprovodili průvod s čarodějnicí od místního obecního úřadu na místní hřiště, kde se akce konala. Po upálení čarodějnice si mohli přítomní opéct buřtu. Děti se svezly na koních a samozřejmě nechybělo vyhlášení nejhezčí masky.

Velikonoční dílničky

Velikonoční dílničky patří mezi nově pořádané společenské akce. Děti i rodiče si mohou vlastnoručně uplést pomlázku. Pro děti je připravena dílnička s velikonoční tematikou, kde si mohou vyrobit velikonoční dekorace podle svých představ. Dále mají možnost si upéct pečivo zvané jidášky. Je to připomínka zrady Ježíšova přítele Jidáše. Jidášky mají tvar provazu, na kterém se jidáš oběsil. Podle účasti a pozdějších ohlasů bylo zřejmé, že akce měla úspěch, a proto se z ní může stát každoroční tradice.

Dětský den

Dětský den se pořádá u příležitosti oslavy dne dětí, který připadá na 1. červen. Tato akce je určena především pro děti. Děti stráví zábavné odpoledne plné her, kde po splnění

úkolu dostanou sladkou odměnu, svezou se na koních, nechají si namalovat obličej, mohou si opéct špekáček na ohni, vyzkoušet si hasičskou techniku, střelbu z luku a mnoho dalšího.

U příležitosti dětského dne také obec pořádá zájezdy do zábavních center nebo zoologických zahrad.

Adventní dílničky

Adventní čas nastává kolem svátku svatého Ondřeje (Pitrová, 2016). Začíná první nedělí po 26. listopadu a trvá čtyři týdny. Hospodyňky v tomto období uklízely své obydlí, připravovaly zásoby, ale také pekly chléb, vánočky a koláče. Na samém začátku adventu se vyráběly adventní věnce ze zeleného chvojí a větviček a byly ozdobeny čtyřmi svícemi. Každou adventní nedělí se zapálí jedna svíce. Adventní čas končí 24. prosince a tím začínají vánoční svátky.

Adventní dílničky probíhají v sále obecního úřadu. Rodiče s dětmi si vyrobí společnými silami adventní věnec nebo malé svícínky. K poslechu hrají vánoční koledy. Dále děti zdobí vánoční stromeček před obecním úřadem, který se po setmění rozsvítí a děti společně s rodiči zpívají vánoční koledy.

Mikulášská nadílka

Ač má svatý Mikuláš svátek až 6. prosince, chodí již v předvečer svého svátku 5. prosince (Pitrová, 2016). V tento den seděli děti u oken a hleděli na oblohu, zda neuvidí zlaté láno, po kterém se spustí sám Mikuláš. To se však nestalo, a tak jim nezbývalo než čekat, až na zápraží domů uslyší řinčení řetězů a dupot čertů, vznešený hlas Mikuláš či zpěv andělů. Mikuláš držel v jedné ruce berlu a v druhé ruce knihu hříchů. S ním vešli do světnice andělé s košíky plných dobrot a za nimi hudrující čerti s pytlí na zlobivé děti. Pokud byli děti hodné, dostaly sladkou odměnu a pokud zlobili dostali brambory, cibuli nebo řepu.

V obci chodí Mikuláš se svými pomocníky ke všem dětem mladším 15 let. Návštěva probíhá v poklidné a přátelské atmosféře, kdy se Mikuláš zeptá na možné prohřešky dětí. Děti zazpívají koledu nebo básničku a za odměnu dostanou od anděla sladký balíček a kolekci čokoládových ozdob na stromeček.

Vánoční zábava

Vánoční zábava patří mezi nové tradice pořádané obcí. Tzv. na zkoušku byla první vánoční zábava pořádána v r. 2019. Po velice kladných ohlasech jak ze stran místních

obyvatel a jejich známých, kteří v obci nežijí, ale mají k obci nějakou osobní vazbu, se tato akce stala již tradiční a velice oblíbenou. K poslechu a tanci hrají hudební kapely z blízkého okolí. Tato společenská akce je akcí, která je určena výhradně pro dospělé, kde alespoň na pár hodin mohou zapomenou na předvánoční shon.

Janské vajíčko

Největší společenskou akcí v obci bylo Janské vajíčko. Název byl inspirován místním drůbežářským závodem, který se orientuje na produkci vajec. První ročník Janského vajíčka byl pořádán v roce 2002. Tato akce byla nepravidelně pořádána až do roku 2019. Akce byla hojně navštěvována jak místními, tak návštěvníky z blízkého i dalekého okolí. Bylo zde vyžití jak pro děti, tak i dospělé. Každý si přišel na své. Děti plnili soutěžní úkoly, za které jim náležela odměna. Svezly se na koních. Rodiče mohli změřit své síly v zápase v bahně. Dále zde probíhali tradiční dostihy slepic nebo hod vejcem. Hasiči předvedli vyprošťování z vozidla, kynologové předvedli výcvik psů a hlavní atrakcí celé akce byl rytířský turnaj na koních, pořádaný místním spolkem Vlčí ranč Janská.

3.4 Spolky

Dle dochované kroniky obce měla obec několik zájmových spolků, mezi které patřili Sbor dobrovolných hasičů, Svaz české mládeže, Jednotný svaz zemědělců, Lovecký a kynologický kroužek Lišáci a divadelní spolek. Bohužel bližší informace k jednotlivým spolkům nebyly nikde zaznamenány.

V současné době se v obci nacházejí dva spolky, a to: JS Vlčí ranč Janská a Spolek Rabštejn. V následujících kapitolách budou popsány aktivity jednotlivých spolků.

3.4.1 JS Vlčí ranč Janská

Spolek vznikl v roce 2008 za účelem provozování jezdeckého sportu pod oficiální hlavičkou a tím také možnosti účasti na oficiálních závodech pořádaných Českou jezdeckou federací. Autorka této práce působí v tomto spolku jako místopředseda. Hlavním účelem spolku byl rozvoj a propagace jezdeckého sportu a vzdělávání v hipologické problematice. Dalším krokem bylo založení jezdeckého kroužku pro děti ve věku od 6 let. Členská základna čítá cca 12 členů. Jezdecká stáj zaznamenala mnoho úspěchů na závodních kolbištích převážně v pony kategoriích, kdy se reprezentantky stáje pravidelně umisťovaly

na předních místech. Největším úspěchem byla několikerá účast na Mistrovství ČR v parkurovém skákání a v soutěžích všestrannosti.

V současné době se spolek spíše orientuje na tematická vystoupení s koňmi na různých akcích pro veřejnost, jako jsou rytířské turnaje nebo pohádky hrané na koních. Spolek se pravidelně účastní akcí pro děti pořádaných obcí, kde prezentuje svá vystoupení, která jsou mezi malými i velkými diváky oblíbená. Mezi další činnost spolku patří pořádání závodů pro děti, kde mají děti možnost změřit své síly v jezdeckém umění.

3.4.2 Spolek Rabštejn

Spolek Rabštejn byl založen roku 2003 za účelem zprovoznění muzea koncentračního tábora. Po šedesáti letech, kdy byl areál znepřístupněn se část podzemních tunelů otevřela veřejnosti. Sběrka muzea dokumentuje nejen válečnou výrobu, ale také těžký život osob uvězněných v koncentračních táborech. Jsou zde k vidění autentické předměty související s životem v koncentračním táboře, které byly nalezeny při znovuotevření tunelů a také pozůstatky součástí do letadel, které zde byly vyráběny za II. světové války.

Prohlídky zde trvají 1,5 až 3 hodiny v závislosti na zvolené trase. Hlavní část expozice je v pískovcové části tunelů. Dále je možné navštívit již dokončenou vybetonovanou část tunelů, kde měla probíhat samotná výroba. Další zajímavou trasou určené k prohlídkám je návštěva podzemního komplexu, kde byl Československou armádou zřízen strategický sklad pohonných hmot určené zemím Varšavské smlouvy. Nádrže dohromady pojmuly až 8.000.000 litrů. Muzejní expozice je hojně navštěvována pro svou zajímavou historii a autenticitu.

4 Praktická část

Tato část diplomové práce se zabývá výzkumným šetřením – sociologickým výzkumem za použití kvantitativní metody. Jeho úkolem je zmapovat spokojenost nebo nespokojenost občanů se společenským životem v obci. Pro výzkum této problematiky byla zvolena obec Janská, kde autorka práce trvale žije a podílí se na realizaci společenských akcí v obci.

Šetření je zaměřeno na obyvatele obce a jejich spokojenost se současným společenským životem v obci. K tomuto šetření byl použit dotazník s předem připravenými a formulovanými otázkami, na jehož základě je možné získat detailnější názory občanů na kvalitu společenského života.

V úvodní části dotazníku jsou občané informováni o tom, za jakým účelem byl dotazník sestaven a ubezpečeni o tom, že dotazník je zcela anonymní. V druhé části dotazníku jsou samotné otázky pro respondenty. V dotazníku je celkem 21 otevřených, uzavřených a výběrových otázek, kde mají respondenti na výběr buď jednu možnost, více možností nebo mohou sdělit vlastní názor. Otázky jsou poskládány dle konkrétních zkoumaných částí týkající se společenského života. U vybraných otázek je podrobně vysvětlena možnost výběru, kde je uvedeno, jak pokračovat při výběru konkrétní možnosti. Dotazník bude k nahlédnutí v přílohách na konci této práce.

Dotazníkové šetření probíhalo od 1. prosince 2023 do 24. ledna 2024. Dotazník byl určen pro respondenty ve věku od 15 let. V obci žilo k 1.1.2023 celkem 219 obyvatel, z toho bylo 185 obyvatel starších 15 let. Dotazník byl distribuován v papírové formě a v elektronické formě. V papírové formě byl k dispozici na obecním úřadě v počtu 100 ks. V elektronické formě byl k dispozici na facebookových stránkách obce, které slouží především k propagaci společenského života v obci. V papírové formě bylo vyplněno celkem 67 dotazníků, ale použito mohlo být 64 dotazníků, a to z důvodu chybovosti. V elektronické formě bylo vyplněno celkem 49 dotazníků, ale 2 dotazníky byly nekompletní, a tak mohlo být použito 47 dotazníků. Dohromady tedy bylo bezchybně vyplněných a tedy použitelných 111 dotazníků. Dle názoru autorky je tento počet vyplněných šetření dostatečný, neboť dotazník vyplnilo 60 % obyvatel obce starších 15 let.

Po sestavení dotazníku byly stanoveny výzkumné otázky, které bylo možno ověřit prostřednictvím získaných informací z dotazníkového šetření. Otázky v dotazníku byly sestaveny tak, aby srozumitelně hypotézu buď potvrdily nebo vyvrátily.

Cílem této praktické části bylo ověření stanovených hypotéz prostřednictvím dotazníkového šetření:

Hypotéza č. 1: Společenské akce více navštěvují ženy.

Hypotéza č. 2: O společenských akcích se obyvatelé obce dozvídají převážně přes Facebookové stránky obce sloužící k propagaci akcí.

Hypotéza č. 3: Občané, kteří mají děti do 15 let jsou spokojeni s nabídkou akcí pro děti.

Hypotéza č. 4: Rodiče s dětmi by více využívali multifunkční hřiště.

Hypotéza č. 5: Obyvatelé obce nad 61 let se dozvídají o společenských akcích prostřednictvím pozvánky ve schránce.

Hypotéza č. 6: Občané obce jsou spokojeni se společenským životem v obci.

Hypotéza č. 7: Obyvatelé obce, kteří se neúčastní společenských akcí, se těchto akcí neúčastní převážně z časových důvodů.

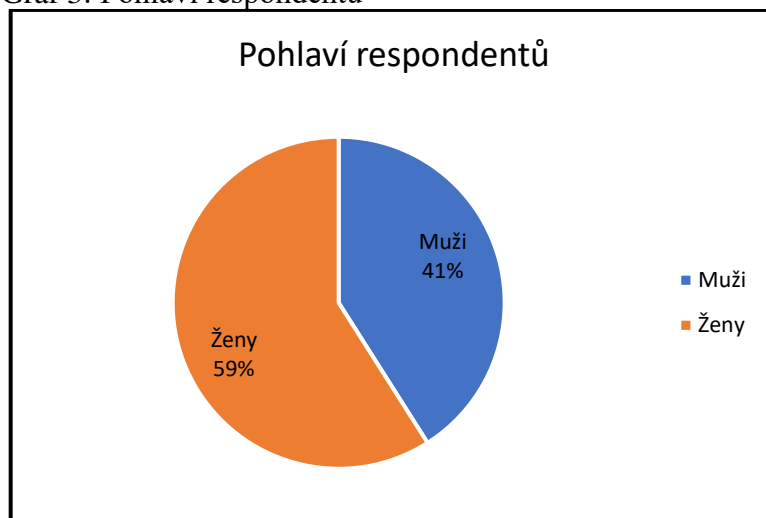
4.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

V následující kapitole budou vyhodnoceny jednotlivé otázky dotazníkového šetření, které proběhlo v obci Janská. Na začátku dotazníku jsou identifikační otázky týkající se určení pohlaví, věku, vzdělání a délky žití respondentů v obci. Následující otázky se týkají četností účastí na společenských akcích, spokojenosti s nabídkou konkrétních společenských akcí, dále je v dotazníku několik otevřených otázek, kde mohou respondenti uvést své poznatky ke zlepšení společenského života nebo naopak vyjádřit svou nespokojenost.

Výsledky budou uvedeny ve formě tabulek a grafů. Jednotlivé procentuální výsledky budou zaokrouhlována na celá čísla. Výsledky každé otázky budou stručně popsány pod grafem znázorňujícím jednotlivé odpovědi. Na základě zpracovaných a vyhodnocených otázek budou postupně potvrzeny nebo vyvráceny stanovené pracovní hypotézy.

Otázka č. 1: Pohlaví respondentů

Graf 3: Pohlaví respondentů

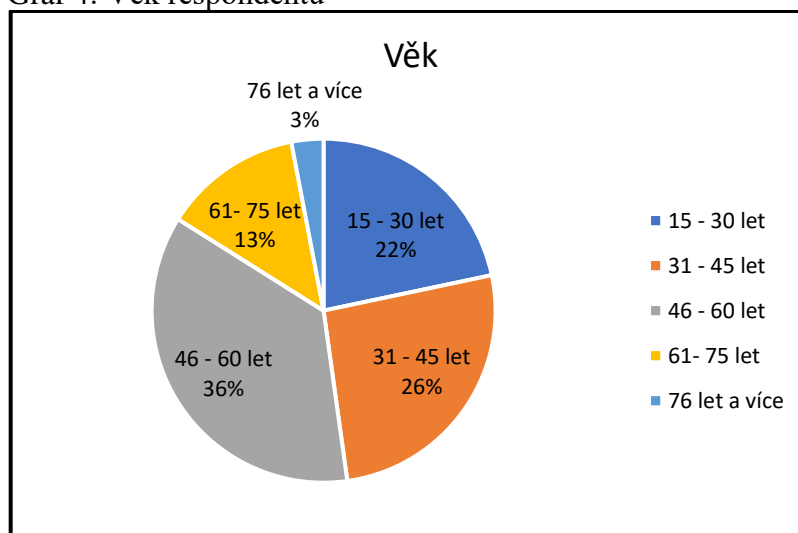

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Dotazníkové šetření se zúčastnilo dohromady 111 respondentů. Graf č. 3 znázorňuje, že z celkového počtu respondentů bylo 41 % mužů a 59 % žen. Dle dostupných údajů žije v obci 100 mužů a 85 žen starších 15 let, kterým bylo dotazníkové šetření určeno. Z toho je zřejmé, že muži mají v obci početní převahu. Přesto je dle výsledků zřejmé, že větší zastoupení v šetření mají ženy. Je možné konstatovat, že ženy mají na společenském životě větší zájem než muži.

Otázka č. 2: Věk respondentů

Graf 4: Věk respondentů

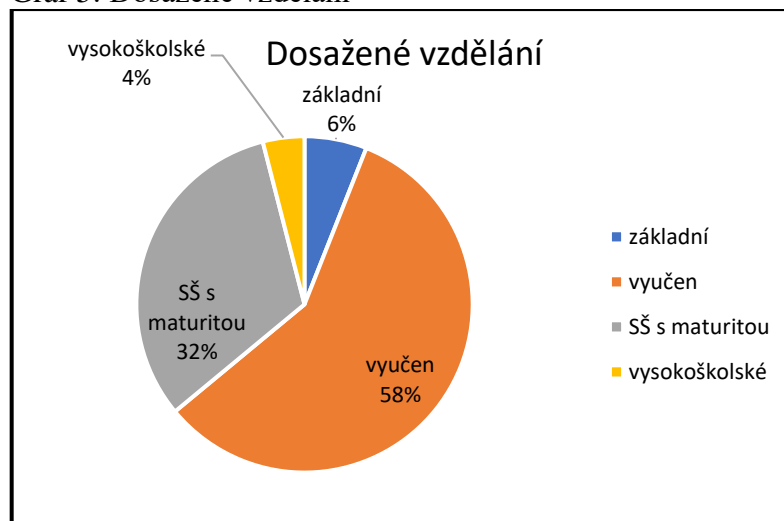

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Graf č. 4 udává počet respondentů v jednotlivých věkových kategoriích. Nejpočetnější skupina respondentů je ve věku 46–60 let. Autorka se domnívá, že je to tím, že tato věková skupina je v obci zastoupena největším počtem, to dokládají i data z ČSÚ. Druhá nejpočetnější skupina respondentů je ve věku 31–45 let, za ní následují respondenti ve věkové skupině 15–30 let v počtu. Předposlední kategorii respondentů tvoří věková skupina 61–75 let a jako poslední je skupina 76 let a více. Každá skupina dle věku je v porovnání s daty ČSÚ rovnoměrně zastoupena, co se týče podílu obyvatel v každé skupině. Z tohoto by se dalo tedy usuzovat, že následující výsledky celého dotazníkového šetření budou relevantní.

Otázka č. 3: Vzdělání respondentů

Graf 5: Dosažené vzdělání

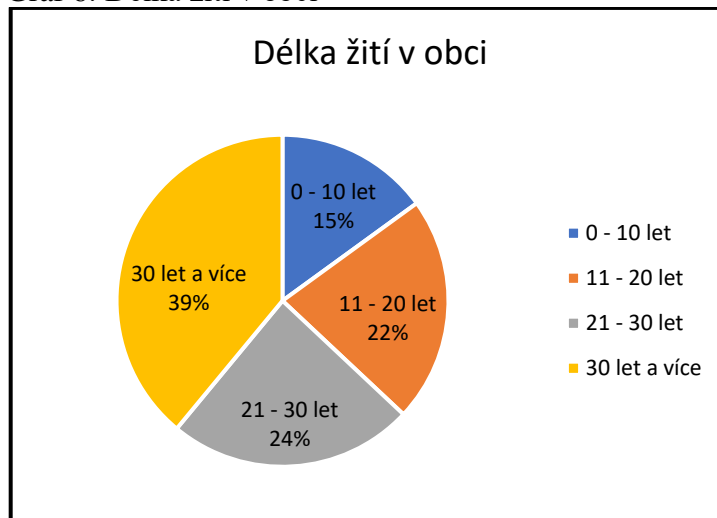

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Nejvíce respondentů má středoškolské vzdělání s výučním listem. Za nimi následují respondenti se středoškolským vzděláním s maturitou. Základní vzdělání má 6 % respondentů. Domnívám se, že toto může být způsobeno tím, že dotazník byl určen pro obyvatele starší 15 let a tito respondenti mohou v současnosti studovat střední školu, a proto je jejich nejvyšším dosaženým vzděláním aktuálně základní. Nejméně zastoupenou skupinou, co se týče vzdělání, jsou respondenti s vysokoškolským vzděláním.

Otázka č. 4: Jak dlouho žijete v obci?

Graf 6: Délka žití v obci

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Nejvíce respondentů žije v obci 31 a více let. Druhou nejpočetnější skupinou, co se týče doby žití jsou respondenti žijící v obci 21–30 let. Za nimi těsně následují respondenti s pobytem v obci 11-20 let. Nejméně zastoupenou skupinou jsou respondenti, kteří v obci žijí 0-10 let.

Vzhledem k jednotlivým věkovým kategoriím a dobou žití v obci, která jsou zobrazeny v tabulce č. 3, se autorka domnívá, že mezi věkem respondentů a dobou žití v obci je patrná závislost. Dle jednotlivých responzí v každé věkové kategorii je možné předpokládat, že polovina respondentů, žije v obci celý život. Pro přesné určení by bylo vhodné rozšířit kategorie doby žití v obci o další možnosti.

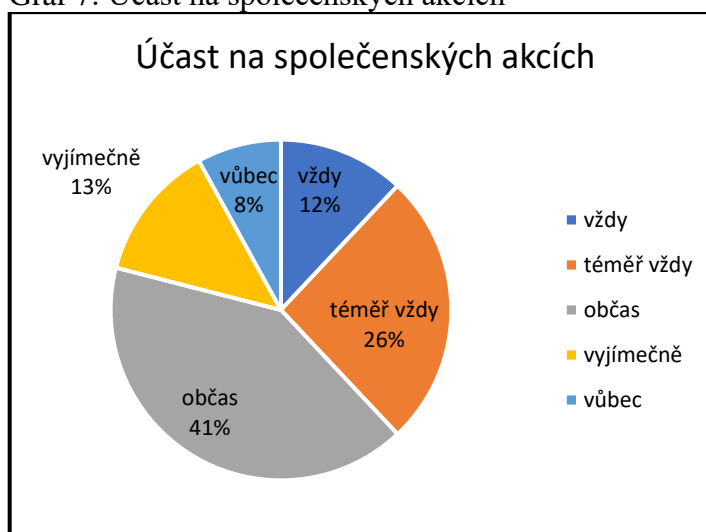
Tabulka 3: Závislost věku respondentů a doby žití v obci

Doba žití v obci	Věk respondentů					Celkem
	15–30	31–45	46–60	61–75	76 +	
0–10 let	10	5	2	0	0	17
11–20 let	10	4	10	0	0	24
21–30 let	4	9	9	5	0	27
31 let a více	0	11	19	9	4	43
Celkem	24	29	40	14	4	111

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Otázka č. 5: Účastníte se společenských akcí v obci? (pokud uvedete odpověď „vůbec“, pokračujte na otázku č. 6, v opačném případě pokračujte otázkou č. 7)

Graf 7: Účast na společenských akcích

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Dle uvedených názoru se nejpočetnější skupina respondentů účastní společenských akcí občas, což může být dáno mnoha aspekty. Těmi mohou být, že upřednostňují jen akce s konkrétním zaměřením nebo nemají dostatek času dorazit na každou společenskou akci.

V tabulce č. 4 byla vyhodnocena závislost věku respondentů na účasti na společenských akcích. Autorka se domnívá, že u prvních tří věkových kategorií je účast daná zaměřením akcí, které jsou určeny především dětem, mladým obyvatelům a obyvatelům ve středním věku, a proto senioři pravděpodobně uváděli, že se společenských akcí účastní jen občas. Společenských akcí určených přímo pro obyvatele v seniorském věku je nedostatek.

Tabulka 4: Účast dle věku

Účast na akcích	Věk					Celkem
	15–30 let	31–45 let	46–60 let	61–75 let	76 a více let	
vždy	2	7	4	0	0	13
téměř vždy	6	10	13	1	0	30
občas	9	8	12	13	3	45
vyjimečně	5	2	6	0	1	14
vůbec	2	2	5	0	0	9
Celkem	24	29	40	14	4	111

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Otázka č. 6: Z jakého důvodu se společenských akcí neúčastníte?

Jak je patrné z níže uvedené tabulky č. 5, pouze 8 % respondentů se neúčastní společenského života. Z celkového pohledu je neúčast na společenských akcích minimální. Neúčast z nedostatku času může mít mnoho příčin jako je pracovní zaneprázdněnost nebo jiné vlastní aktivity. Zde je předpoklad, že pokud by uvedeným respondentům čas dovolil, tak by se společenských akcí mohli účastnit. U respondentů, kteří uvedli, že je akce nezajímají, je možné toto zdůvodnit absencí akcí, které by pro ně mohli být atraktivní.

Tabulka 5: Důvod neúčasti

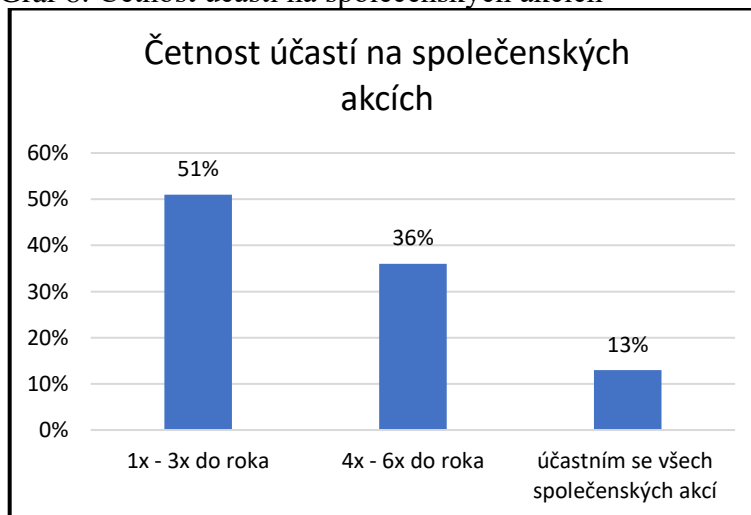
Důvod neúčasti	Počet odpovědí	Podíl v %
Nemám čas	6	5 %
Nezajímají mě	3	3 %
Nevím o nich	0	0 %

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Respondenti, kteří odpovídali na tuto otázku, budou dále odpovídat na otázky 11–21. Na otázky 7–10 odpovídali respondenti (celkem 102), kteří se účastní společenských akcí.

Otázka č. 7: Jak často navštěvujete společenské akce?

Graf 8: Četnost účastí na společenských akcích

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Četnost účastí na společenských akcích, uvedené v grafu č. 8, může být ovlivněna zaměřením akce. Některé akce jsou vhodné pouze pro dospělé a některé akce jsou vhodné pouze pro děti. Dospělí, kteří nemají v rodině děti, nemají důvod se účastnit akcí pro děti. Respondenti, kteří mají v rodině menší děti a nemají možnost hlídání, nemají také možnost

navštěvovat pravidelně společenské akce pro dospělé. Dalším aspektem může být nedostatek času navštěvovat všechny akce. Toto mohou být důvody, proč se respondenti neúčastní všech společenských akcí a vybírají si jen některé.

Otázka č. 8: Jste spokojeni se společenským životem v obci?

Tabulka 6: Spokojenost se společenskými akcemi

Spokojenost s nabídkou akcí	Četnost účastí				Celkem
	vždy	téměř vždy	občas	výjimečně	
velmi spokojen	10	14	4	0	28
spíše spokojen	3	15	42	14	74
Celkem	13	29	46	14	102

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Spokojenost s nabídkou společenských akcí může být ovlivněna tím, jaký typ akcí respondenti preferují. Jak již bylo uvedeno v předchozí otázce č. 7, spokojenost může být ovlivněna různými aspekty. Z tabulky č. 6 je patrné, že s poklesem četnosti návštěv jednotlivých akcí, respondenti převážně volili odpověď, že jsou s nabídkou spíše spokojeni. Z tohoto vyplývá, že je zde ještě potenciál pro určité vylepšení a rozšíření nabídky společenských akcí. Ale v závěru lze říci, že respondenti jsou s akcemi spokojeni.

Otázka č. 9: Jakých společenských akcí v obci se účastníte? (možnost výběru více odpovědí)

Současná nabídka společenských akcí je dle autorky práce rozmanitá v souvislosti s celkovým počtem obyvatel obcí. V tabulce č. 7 je uvedena aktuální nabídka společenských akcí a jejich celková oblíbenost. Dále je také patrné, jak jsou jednotlivé akce navštěvovány podle zaměření. Tím je myšleno, zda se jedná o akce pro děti nebo pro dospělé, případně akce, která je vhodná pro všechny návštěvníky bez rozdílu věku. Vánoční zábava, taneční zábava, pálení čarodějnic a divadlo jsou navštěvované bez rozdílu. Zbylé akce jsou svým zaměřením koncipované pro děti a jak je taky patrné, jsou tyto akce navštěvované pouze respondenty, kteří mají děti. Nejméně navštěvovanou společenskou akcí je divadlo. Divadelní představení mělo premiéru v roce 2023. V divadelním představení účinkovali Michaela Kuklová a Lukáš Langmajer, kteří jsou známými televizními a divadelními herci. Přesto byla návštěvnost místních obyvatel nízká. Tuto společenskou akci autorka doporučuje vyřadit z nabídky společenských akcí a nahradit ji jinou akcí na základě návrhu respondentů.

Tabulka 7: Účast na společenských akcích

Dítě	Společenské akce							
	Vánoční zábava	Taneční zábava k MDŽ	Pálení čarodějnic	Adventní dílničky	Velikonoční dílničky	Dětský den	Zájezdy pořádané obcí	Divadlo
Ano	26	23	39	37	28	35	33	12
Ne	39	28	28	0	0	0	2	7
Celkem	65	51	67	37	28	35	35	19

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Otázka č. 10: Jaký druh společenských akcí navštěvujete?

Tabulka 8: Návštěvnost akcí podle zaměření

Druh společenské akce	Počet odpovědí	Podíl v %
pro děti	12	12 %
pro dospělé	51	50 %
účastním se obou druhů akcí	39	38 %

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Polovina respondentů se účastní pouze společenských akcí pro dospělé. Může to být dáno tím, že tato skupina respondentů je ve věku, kdy již nemají malé děti, se kterými by akce pro děti navštěvovali. Pak jsou tu respondenti, kteří se účastní obou druhů společenských akcí, z čehož se lze domnívat, že tito respondenti doma mají malé děti, se kterými navštěvují akce určené pro tuto skupiny, ale také navštěvují společenské akce pro dospělé. Z výsledků je patrné, že akce pro dospělé mají větší návštěvnost než akce pro děti. Dle výsledku předchozí otázky č. 9 mají největší návštěvnost společenské akce pro dospělé, což může také potvrzovat výsledky této otázky.

Otázka č. 11: Jaký druhy akcí Vám v obci chybí? (zde je prostor pro Vaše náměty)

Tabulka 9: Chybějící akce

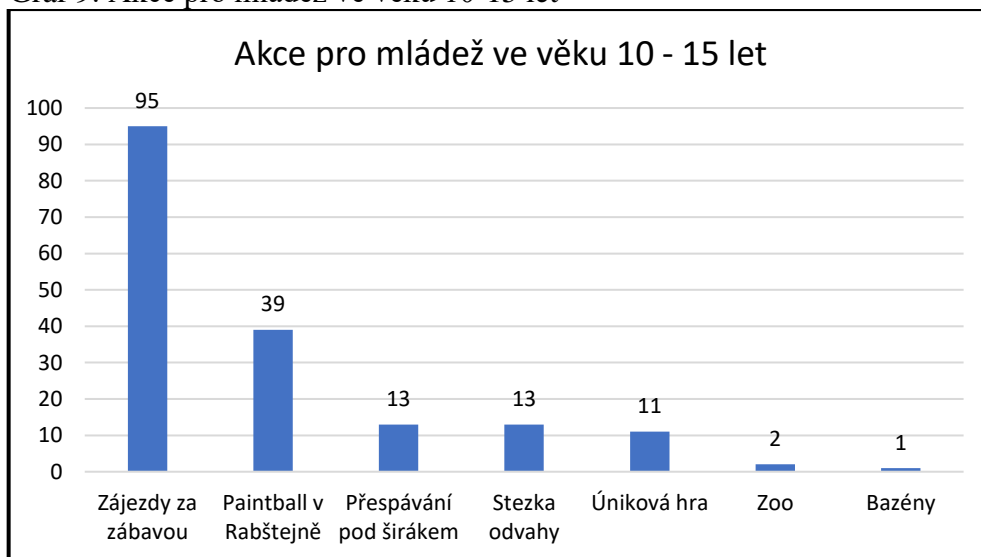
Chybějící akce	Počet odpovědí
Nechybí nic	78
Letní kino	14
Hudební koncert	12
Janské vajíčko	9
Maškarní pro děti	4
Akce pro dospělé	3
Loutkové divadlo pro děti	2

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Každý respondent měl prostor sdělit, jaká společenská akce mu v obci chybí. Nejvíce respondentů uvedlo, že jim v obci žádná akce nechybí, a proto se domnívám, že jsou tyto respondenti se současnou nabídkou spokojeni. Zbýlých 33 respondentů uvedlo vždy minimálně 1 návrh společenské akce. Dohromady respondenti uvedli celkem 6 návrhů na další společenské akce. V tabulce č. 9 je výčet navržených společenských akcí, které by respondenti, dle jejich názoru, navštívili. Dle autorky práce by určitě bylo možné některé návrhy realizovat a autorka je doporučuje v závěru své práce.

Otázka č. 12: Jaký typ společenských akcí byste uvítali pro mládež ve věku 10–15 let?
(možnost výběru více odpovědí)

Graf 9: Akce pro mládež ve věku 10-15 let

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Současné akce pro děti jsou vhodné spíše pro děti mladší 10 let, a také se jich převážně účastní pouze menší děti. Pro větší děti ve věku 10 a více let je v současné době nedostatek akcí. Graf č. 9 znázorňuje návrhy společenských akcí pro mládež ve věku 10–15 let. Nejvíce respondenti volili z nabídnutých možností zájezdy za zábavou, jako je například IQ landie, motokáry, trampolíny, lezecká stěna nebo ferraty. Z výše uvedených akcí podle získaných responzí autorka volí akci Paintball, jehož zázemí se nachází v obci, a to jak z důvodu vzdálenosti, tak z důvodu finanční náročnosti. Poté by dle zájmu a účasti mohla být nabídka rozšířena o další akce.

Otázka č. 13: Jaký typ společenských akcí byste uvítali pro seniory? (možnost výběru více odpovědí)

Tabulka 10: Nabídka akcí pro seniory

Akce pro seniory	Počet odpovědí
Dechová hudba s tanečkem	54
Divadlo (zájezd)	43
Vinné sklípky spojené s degustací vína	39
Lázně spojené s procedurami	36
Výlet lodí	7
Vánoční trhy	6
Poznávací zájezdy	5

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

V současné době není v nabídce společenských akcí žádná akce, která by svým zaměřením byla vhodná pouze pro seniory. Tabulka č. 10 zobrazuje jednotlivé návrhy společenských akcí vhodné pro seniory. Nejvíce responzí získala dechová hudba s tanečkem. Tato společenská akce je dle autorky práce nejsnáze realizovatelná akce bylo by jí možné uspořádat přímo v sále obecního úřadu. Při té příležitosti by bylo možné seniorům přednést nabídku výše zvolených společenských akcí, a tak zjistit jejich případný zájem o tyto akce. A na základě jejich zájmu uspořádat další společenskou akci.

Otázka č. 14: Jak se o společenských akcích v obci dozvídáte?

Dobře informování obyvatelé jsou zárukou úspěšnosti společenských akcí. Jak je patrné z tabulky č. 11, je informovanost všech respondentů na 100 % úrovni. Z výsledkům je patrné, že sociální sítě jsou mocným prostředkem k předávání a sdílení informací. Zároveň je to nejsnazší a nejrychlejší varianta, jak spoluobčany informovat o dění v obci. V tomto případě je zřejmé, že v oblasti informovanosti o konání akcí není potřeba žádného vylepšení.

Tabulka 11: Informovanost o konání společenských akcích

Informovanost o konání společenských akcích	Počet odpovědí	Podíl v %
Přes Facebookové stránky obce	68	61 %
Pozvánka ve schránce	32	29 %
Od přátel	6	5 %
Od rodinných příslušníků	5	5 %

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Otázka č. 15: Máte doma dítě do 15 let? (pokud ANO, pokračujte na otázku č. 16, v opačném případě pokračujte na otázku č. 17)

Graf 10: Dítě v domácnosti do 15 let

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Šetření ukázalo, že mezi respondenty je přibližně stejný počet bezdětných respondentů nebo respondentů se staršími dětmi a respondentů s dítětem v domácnosti do 15 let. Tato otázka je použita jako výchozí pro následující otázku č. 16, která se zaměřuje na spokojenost rodičů dětí s aktuální nabídkou společenských akcí určené pro děti.

Otázka č. 16: Je podle Vás nabídka akcí pro děti dostatečná?

Tabulka 12: Dostatečnost akcí pro děti

Dostatek akcí pro děti	Počet odpovědí	Podíl v %
Ano	46	88 %
Ne	6	12 %

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Většina respondentů uvedla, že je s nabídkou spokojena. Pouze malá část respondentů uvedla, že se současnou nabídkou není úplně spokojená. Autorka se domnívá, že těmito respondenty by mohli být rodiče, kteří mají dítě starší 10 let a jak již bylo uvedeno výše, chybí v obci právě akce pro děti starší 10 let. Toto téma již bylo výše zmíněno a v závěru práce budou navržena doporučení na zlepšení. Z celkového pohledu a dle daných názorů respondentů je nabídka akcí pro děti dostačující. Ale je zde samozřejmě prostor pro postupné rozšiřování nabídky akcí pro děti nebo částečná obměna aktuálně nabízených akcí, aby byli maximálně spokojeni všichni obyvatelé.

Otázka č. 17: Je podle Vás nabídka akcí pro dospělé dostatečná?

Graf 11: Dostatečnost akcí pro dospělé

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Jak je patrné z grafu č. 12 je více než $\frac{3}{4}$ respondentů se současnou nabídkou společenských akcí spokojena. Zbylá část respondentů s nabídkou spokojená není. Těchto respondentů bylo celkem 24. Na základě podrobnějšího filtrování souvislostí mezi nespokojeností respondentů s nabídkou akcí a navrhovanými akcemi, jsou v tabulce č. 13 uvedeny návrhy nespokojených respondentů.

Tabulka 13: Návrhy společenských akcí nespokojených respondentů

Návrhy společenských akcí				
Nespokojení respondenti	koncert	letní kino	společné grilování	nic nechybí
	7	6	1	13
Celkem	7	6	1	13

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Jak je patrné, tak více jak polovina nespokojených respondentů neuvedla žádný návrh, a tak lze tedy z celkového pohledu usuzovat, že současná nabídka společenských akcí je momentálně dostačující. Ale je zde samozřejmě možnost postupně nabídku akcí pro dospělé rozšiřovat. Popřípadě méně atraktivní akce nahradit jinými, více atraktivními událostmi.

Otázka č. 18: Uvítali byste v obci nové multifunkční hřiště s herními prvky pro děti a posilovacími prvky pro dospělé? (pokud odpovíte ANO, pokračujete na otázku č. 19, pokud odpovíte NE, pokračujte na otázku č. 20)

Graf 12: Multifunkční hřiště

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Pro multifunkční hřiště se vyslovila většina respondentů. Multifunkční hřiště by nahradilo dosluhující dětské hřiště, na kterém již museli být z důvodu bezpečnosti odstraněny některé herní prvky. Zároveň by toto hřiště sloužilo i dospělým, kteří by zde mohli využívat posilovací stroje, a tak by tu měli možnost trávit společný čas celé rodiny. Dále by toto hřiště mohlo sloužit jako místo setkávání obyvatel obce. Na tuto otázku navazuje následující otázka týkající se návštěvnosti hřiště, na kterou odpovídali respondenti, kteří by hřiště navštěvovali.

Otázka č. 19: Jak často byste toto hřiště navštěvovali?

Tabulka 14: Návštěvnost hřiště

Návštěvnost hřiště	Počet odpovědí	Podíl v %
1x týdně	25	27 %
2x – 3x týdně	12	13 %
nepravidelně	57	60 %

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Respondenti by dle svých názorů uvedených v tabulce č. 14 navštěvovali hřiště s různou intenzitou, na kterou by mohlo mít vliv jak časové možnosti návštěvníků, tak klimatické podmínky. Autorka se domnívá, že multifunkční hřiště by uvítali i občané obce, kteří se dotazníkového šetření neúčastnili. Dále by toto hřiště mohlo být využíváno do jisté míry i turisty, kteří obcí buď prochází anebo se zde ubytovávají. Prostor hřiště se nachází v těsném sousedství areálu určeného ke kempování, což by mohlo vést ke zvýšení návštěvnosti kempu.

Otázka č. 20: Proč byste toto hřiště nenavštěvovali?

Jak je patrné z tabulky č. 15, o hřiště nemají převážně zájem respondenti ve věku 46 let a více, a to z důvodu nezájmu o cvičení. Zde je také předpoklad, že lidé v tomto věku již nemají ani malé dítě, se kterým by mohli hřiště navštěvovat, proto pravděpodobně uvedli záporné stanovisko k vybudování hřiště.

Tabulka 15: Důvod nezájmu dle věkových kategorií

Důvod nezájmu o multifunkční hřiště	Věk					Celkem
	15-30 let	31-45 let	46-60 let	61-75 let	76 let +	
nemám malé děti	2	0	1	0	0	3
nemám zájem o cvičení	0	0	4	7	3	14
Celkem	2	0	5	7	3	17

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Z výše získaných názorů týkajících se možného vybudování nového multifunkčního hřiště je patrné, že většina respondentů by v obci toto hřiště uvítala. Domnívám se, že i zbylých 40 % obyvatel obce, kteří se dotazníkového šetření neúčastnili by nové hřiště uvítali. Už jen z toho důvodu, že v obci bylo k poslední aktualizaci dat trvale žijících obyvatel hlášeno 34 dětí do 15 let, a proto by mělo být v obci hřiště obnoveno.

Otázka č. 21: Co byste chtěli sdělit a v dotazníku nebylo? Zde je prostor pro Vaše připomínky.

V této otevřené otázce měli respondenti možnost vyjádřit své připomínky a návrhy k dění v obci, např. co by se dalo zlepšit, co jim chybí, případně s čím jsou nespokojeni. Připomínky se netýkali pouze společenských akcí v obci, ale i celkového dění a situace v obci.

88 respondentů v dotazníkovém šetření neuvedlo žádnou připomínku. Z toho lze předpokládat, že jsou respondenti s celkovým děním v obci spokojeni. Zbylých 23 respondentů uvedlo minimálně jednu připomínku k současnému dění v obci, kterými jsou:

- vyřešit parkování v obci při bleších trzích – počet respondentů 10,
- obnova akce Janské vajíčko – počet respondentů 8,
- chybějící odpadkové koše v obci – počet respondentů 5,
- chybějící lavičky k posezení – počet respondentů 5,

- naučná stezka Rabštejnským údolím – počet respondentů 5,
- obnova lanového centra – počet respondentů 2,
- zřízení posilovny – počet respondentů 2,
- vytvoření únikové hry v Rabštejně – počet respondentů 2,
- obnova turistických a informačních tabulí – počet respondentů 1.

Parkování v obci při bleších trzích je dlouhodobým problémem zejména z důvodu, že návštěvníci trhů jsou neukázněni a parkují v místech, která k tomu nejsou určena. Komplikují tak život nejen místním obyvatelům, ale také všem účastníkům silničního provozu. Ač je v obci dostatečná kapacita parkovacích ploch, tak tyto plochy nejsou využívány z důvodu vzdálenosti od místa pořádání bleších trhů.

Akce Janské vajíčko byla velmi oblíbenou akcí jak pro obyvatele obce, tak pro návštěvníky z širokého okolí. Nepravidelně byla pořádána od roku 2002 až do roku 2019. Po pandemii COVID 19 se akce již nepořádala. Dle sdělení respondentů by obyvatele obce znovuobnovení akce uvítali. V současné době kulturní komise s představiteli obce jedná o možnosti tuto tradici obnovit.

Chybějící odpadkové koše v obci jsou znatelné zejména v turistické sezoně, kdy obcí proudí mnoho turistů, kteří své odpadky pohazují podél silnic a tím kazí celkový dojem celé obce, která tak může působit zanedbaným dojmem.

Respondenti v dotazníku mimo jiné uvedli, že v obci chybí lavičky k posezení a odpočinku. Lavičky k posezení jsou momentálně pouze na dvou místech v obci. Vzhledem k tomu, jak je obec členěna, zde není vhodný prostor pro umístění dalších laviček.

Naučná stezka Rabštejnským údolím je dle názoru autorky přínosným poznatkem. Vzhledem k bohaté historii celého údolí by tato stezka byla zajímavým zpestřením nejen místním, ale také návštěvníkům obce.

Respondenti ve svých námětech také uváděli, že by uvítali obnovu lanového centra. Toto lanové centrum v minulosti provozovala a vlastnila soukromá firma a z důvodu špatného technického stavu byla většina atrakcí odstraněna.

Dalším podnětem je zřízení posilovny v obci. K tomuto však nemá obec momentálně vhodné prostory, ve kterých by mohla být posilovna provozována.

Jako zajímavý podnět hodnotím vytvoření únikové hry v Rabštejnském údolí. Únikové hry jsou v současnosti velmi populární, a právě v Rabštejnském údolí je ideální

prostor pro vytvoření tohoto druhu zábavy. V údolí se nachází ve skalních masivech sít tunelů, které by tuto hru ozvláštnily a zajisté by přilákali další návštěvníky.

Zajímavým podnětem je také návrh na obnovu turistických a informačních tabulí. Tyto tabule se na několika místech v obci sice nachází, ale již jsou v takovém stavu, že v některých případech už nejsou čitelné nebo jsou výrazně poničené. A na některých místech, kde by jich bylo třeba, nejsou vůbec.

4.2 Vyhodnocení hypotéz

V této kapitole budou vyhodnoceny výše uvedené pracovní hypotézy, které budou buď potvrzeny nebo vyvráceny na základě získaných údajů z dotazníkového šetření. Otázky v dotazníku byly sestaveny tak, aby srozumitelně dané hypotézy vyvrátily nebo potvrdily.

Hypotéza č. 1: Společenských akcí se více účastní ženy.

V tabulce č. 16 jsou zaznamenány odpovědi na otázky týkající se účastní mužů a žen na společenských akcích. Z výsledků je patrné, že mezi ženami je větší zájem o společenské akce než mezi muži. To dokazuje, jak počet žen, které se účastnily dotazníkového šetření, tak i počet responsí u jednotlivých možností. Možnost vždy a téměř vždy ve větší míře volily ženy. Možnost občas volili obě skupiny téměř stejně a možnost výjimečně volili převážně muži. Dle intenzity návštěvnosti společenských akcí je možné považovat odpovědi vždy a téměř vždy za možnosti, které vypovídají o tom, že respondenti, kteří zvolili tyto možnosti se společenských akcí účastní nejvíce. Na základě uvedených skutečností byla hypotéza č. 1 potvrzena.

Tabulka 16: Společenských akcí se více účastní ženy

Pohlaví	Účast na společenských akcích					Celkem
	vždy	téměř vždy	občas	výjimečně	vůbec	
Žena	10	21	25	5	5	66
Muž	3	8	21	9	4	45
Celkem	13	29	46	14	9	111

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Hypotéza č. 2: O společenských akcích se obyvatelé obce dozvídají převážně přes Facebookové stránky obce sloužící k propagaci akcí.

Na tuto hypotézu odpovídá tabulka č. 10, který znázorňuje odpovědi na otázku zjišťující informovanost o společenských akcí. 68 respondentů z celkového počtu 111 uvedlo, že se o společenských akcích dozvídá prostřednictvím Facebookové stránky obce, která slouží k propagaci místních akcí. V celkovém součtu je to 61 % respondentů. Zbylých 39 % uvedlo jiné zdroje, prostřednictvím kterých jsou informováni o společenských akcích. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že hypotéza č. 2 byla potvrzena.

Hypotéza č. 3: Občané, kteří mají děti do 15 let jsou spokojeni s nabídkou akcí pro děti.

Na tuto hypotézu odpovídá tabulka 11 v otázce č. 16. Tato otázka vychází z dat otázky č. 15. Otázka č. 15 zjišťovala, kolik respondentů má v domácnosti dítě do 15 let. Respondenti, kteří uvedli, že mají doma dítě do 15 let, následně odpovídali v otázce č. 16, která se týkala spokojenosti s nabídkou akcí pro děti. Celkem 52 respondentů uvedlo, že má doma dítě do 15 let. Z tohoto počtu 46 respondentů uvedlo, že jsou s nabídkou akcí pro děti spokojeni a 6 respondentů uvedlo, že s nabídkou akcí pro děti nejsou spokojeni. Na základě uvedených dat byla hypotéza č. 3 potvrzena.

Hypotéza č. 4: Rodiče s dětmi by více využívali multifunkční hřiště.

V níže uvedené tabulce č. 17 jsou zaznamenány odpovědi na otázky týkající se návštěvnosti multifunkčního hřiště. Předmětem této hypotézy bylo zjištění, zda by bylo hřiště více navštěvováno rodiči s dětmi nebo bezdětnými. Výchozími otázkami pro odpověď na tuto hypotézu byly otázky č. 15, 18 a 19. Bylo zde pracováno s 94 odpověďmi z celkového počtu 111. Bylo to dáno zájmem o multifunkční hřiště. 17 respondentů v otázce č. 18 uvedlo, že o multifunkční hřiště nemá zájem, a tak byli z vyhodnocení této hypotézy vyjmuti. Z níže uvedeného je patrné, že návštěvnost hřiště jak rodičů s dětmi, tak bezdětných by byla z celkového poměru přibližně stejná. Ale co se týče pravidelnosti návštěvnosti hřiště, tak by dle uvedených výsledků pravidelněji navštěvovali hřiště rodiče s dětmi. Na základě uvedených dat byla hypotéza č. 4 potvrzena.

Tabulka 17: Návštěvnost hřiště

Dítě	Návštěvnost hřiště			Celkem
	1x týdně	2x – 3x týdně	nepravidelně	
Ano	15	9	25	49
Ne	10	3	32	45
Celkem	25	12	57	94

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Hypotéza č. 5: Obyvatelé obce nad 61 let se dozívají o společenských akcích prostřednictvím pozvánky ve schránce.

V tabulce č. 18 jsou zaznamenány odpovědi na otázku týkající se informovanosti seniorů o společenských akcích v obci. Dotazníkového šetření se účastnilo 18 respondentů starších 61 let. Z celkového počtu 8 nabízených variant, kterými je možné informovat obyvatele obce o společenských akcích, uváděli respondenti možnost pozvánky ve schránce a Facebookové stránky obce. Dle zjištěných údajů se seniori převážně dozívají o pořádaných akcích prostřednictvím pozvánky ve schránce. Na základě těchto zjištění byla hypotéza č. 5 potvrzena.

Tabulka 18: Informovanost seniorů o společenských akcích

Seniori (věk)	Informovanost o společenských akcích		
	pozvánka ve schránce	FB stránky obce	Celkem
61–75 let	11	3	14
75 let a více	3	1	4
Celkem	14	4	18

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

Hypotéza č. 6: Občané obce jsou spokojeni se společenským životem v obci.

Odpovědi na tuto hypotézu se zabývá tabulka č. 6 u otázky č. 8. V této otázce respondenti vyjadřovali svoji spokojenost se společenským životem v obci. Na tuto otázku odpovídali pouze respondenti, kteří se účastní společenských akcí, a to 102 respondentů z celkových 111. Na výběr měli ze čtyř možných odpovědí. Volili pouze mezi odpověďmi velmi spokojen a spíše spokojen. Velmi spokojeno je 28 respondentů a spíše spokojeno je 74 respondentů. Jako další možnosti odpovědi na tuto otázku byly odpovědi spíše nespokojen a velmi nespokojen. Pro žádnou z těchto variant nebyl žádný respondent. Z výsledků je tedy patrné, že všech 102 respondentů je s dosavadním společenským životem spokojeno. Na základě těchto informací je možné hypotézu č. 6 potvrdit.

Odpověď na tuto hypotézu je možné považovat jako pozitivní zpětnou vazbu pro kulturním komisi obce, která má realizaci společenských akcí ve své kompetenci. To je známkou toho, že svou funkci vykonávají zodpovědně a dobře. Ještě je důležité podotknout, že členové kulturní komise organizují společenské akce ve svém volném čase bez nároku na honorář.

Hypotéza č. 7: Obyvatelé obce, kteří se neúčastní společenských akcí, se těchto akcí neúčastní převážně z časových důvodů.

Na tuto hypotézu odpovídá tabulka č. 5 u otázky č. 6. Tato otázka vycházela z poznatků získaných v otázce č. 5, kde respondenti uváděli, jak často se účastní společenských akcí. Celkem 9 respondentů uvedlo v této otázce, že se společenských akcí vůbec neúčastní. Následující otázka č. 6 měla za úkol objasnit z jakého důvodu se společenských akcí neúčastní. Na výběr měli ze tří možných odpovědí. 6 respondentů uvedlo, že nemají čas a 3 respondenti uvedli, že je společenské akce nezajímají. Poslední možnost, že o akcích neví, nezvolil nikdo. Z výše uvedených výsledků vyplívá, že společenských akcí se respondenti neúčastní převážně z časových důvodů. Hypotéza č. 7 byla tedy potvrzena.

Z výše uvedeného je patrné, že ač se tito respondenti společenských akcí neúčastní, mají dle autorky práce o pořádání společenských akcí povědomí, protože nikdo z dotazovaných respondentů neuvedl možnost, že o společenských akcích neví. To vypovídá o tom, že informovanost o společenských akcích je v obci na velmi kvalitní úrovni.

4.3 Shrnutí dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření bylo koncipováno tak, aby bylo pro respondenty srozumitelné a měli možnost bez větších obtíží odpověď na uvedené otázky. U otázek, kde byl předpoklad, že by respondenti mohli váhat anebo otázka byla určena jen pro určitou část respondentů, bylo doplněno vysvětlení. Otázky byly sestaveny tak, aby bylo možné získat jasné odpovědi na stanovené hypotézy a dále také získat informace o celkové spokojenosti obyvatel obce nejen se společenským životem, ale také s běžným životem. Respondenti měli možnost v poslední otázce dotazníku uvést případné připomínky k životu v obci.

Dotazníkového šetření se účastnilo celkem 111 respondentů starších 15 let. V obci žije celkem 185 obyvatel starších 15 let. Z tohoto vyplývá, že dotazníkového šetření se zúčastnilo 60 % všech obyvatel starších 15 let. Tento počet respondentů považuji za

dostatečný k ověření hypotéz a celkové spokojenosti s nejen společenským životem v obci Janská.

Ženy se dotazníkové šetření účastnily ve větší míře než muži. Každá věková skupina byla zastoupena rovnoměrně. 92 % všech respondentů se účastní společenského dění s různou pravidelností. 27 % respondentů je velmi spokojeno a 73 % je spíše spokojeno. To dokládá, že společenské akce jsou dobře zvolené. Pouze 8 % respondentů se společenských akcí neúčastní, a to převážně z časových důvodů. Mezi nejnavštěvovanější společenské akce patří taneční zábavy a pálení čarodějnic. Nejmenší účast má divadelní představení, toho se zúčastnilo pouze 19 % respondentů. Respondenti uvedli, že jim v obci chybí například letní kino, koncerty, Janské vajíčko, Maškarní pro děti, více akcí pro dospělé, která však nebyli blíže specifikována, anebo loutkové divadlo. Zde je prostor pro obměnu společenských akcí, které mají nižší návštěvnost za výše navržené akce.

Respondenti měli možnost se vyjádřit k tématu společenských akcí pro děti ve věku 10–15 let, protože nynější akce pro děti jsou spíše koncipované pro menší děti do 10 let. Zde respondenti vybírali z několika možností a také měli možnost sdělit vlastní návrh. 86 % bylo pro pořádání zájezdů za zábavou jako je IQLandie, motokáry, trampolíny, lezecká stěna nebo ferraty. Další skupinou lehce opomenutých obyvatel jsou samotní senioři. Zde měli respondenti možnost vybírat z navržených možností nebo sami navrhnout akci vhodnou přímo pro seniory. 49 % respondentů zvolilo dechovou hudbu s tanečkem, dalšími návrhy byl divadelní zájezd, vinné sklípky spojené s degustací vín a lázně spojené s procedurami.

Prostřednictvím šetření byla také zjišťována informovanost o společenských akcích, kde 61 % respondentů uvedlo, že je o společenském dění informována prostřednictvím Facebookové stránky obce, což je v dnešní digitální době nejsnazší a nejrychlejší prostředek k předávání informací a 29 % respondentů získává informace prostřednictvím pozvánek ve schránce, v tomto případě se jedná převážně o seniory ve věku 61 let a více. Zbýlých 10 % respondentů se o společenských akcích dozvídají od přátel nebo rodinných příslušníků. Z toho vyplývá, že je v obci informovanost o společenských akcích na velmi dobré úrovni. Nikdo z respondentů nevěděl, že o společenských akcích neví.

Respondenti mající v domácnosti děti do 15 let, měli možnost vyjádřit se k nabídce společenských akcí pro tuto skupinu obyvatel. 78 % respondentů uvedlo, že je nabídka akcí pro děti dostatečná a 22 % uvedlo, že dostatečná není. U této skupiny se autorka domnívá, že se jedná o skupinu obyvatel, kteří mají v domácnosti děti ve věku 10-15 let. Autorka si je vědoma, že společenské akce pro tuto věkovou skupinu nejsou v současné době v nabídce.

Respondenti by uvítali v obci nové multifunkční hřiště, které by v sobě zahrnovalo jak herní prvky pro děti, tak posilovací prvky pro dospělé. Tyto hřiště by nahradilo stávající dětské hřiště, na kterém již byla odstraněna řada herních prvků z důvodu bezpečnosti. Pro výstavbu multifunkčního hřiště se vyslovilo celkem 85 % všech respondentů.

Dle autorky jsou výsledky dotazníkového šetření relevantní a dostatečně vypovídají o tom, jaké mají obyvatelé obce mínění o aktuálním dění v obci.

Cílem dotazníkové šetření bylo zjistit, zda jsou občané obce se současným společenským životem v obci spokojeni nebo by chtěli něco změnit. Výsledky šetření potvrdily, že obyvatelé obce jsou se současnou nabídkou společenských akcí spokojeni. Ale je zde samozřejmě prostor pro další rozšiřování nabídky akcí, který by uspokojil co největší okruh obyvatel obce.

4.4 Návrhy a doporučení

Na základě výsledků dotazníkového šetření jsou v této kapitole navržena možná řešení ke zlepšení současné situace.

Na základě dotazníkového šetření bylo zjištěno, že v obci chybí společenské akce pro seniory. Konkrétním návrhem společenské akce je dechová hudba s tanečkem v prostorách obecního úřadu. To je první krok k tomu, jak dále rozšiřovat nabídku akcí pro tuto skupiny občanů. Při příležitosti této akce by bylo možné na základě konkrétních přání seniorů uspořádat další akce, které by je mohli zaujmout. Jako další návrhy by byli zmíněny akce, které respondenti v dotazníkovém šetření nejvíce uváděli.

Další tak trochu opomenutou skupinou jsou děti ve věku 10-15 let. Současné společenské akce jsou svým zaměřením vhodné spíše pro děti do 10 let. Zde autorka navrhuje akci Paintball v Rabštejně. Nejen, že se tato aktivita nachází na území obce, ale také není logisticky a finančně náročná. Na základě zájmu této uvedené skupiny je poté možnost uskutečnit další akce, které respondenti svými hlasy podpořily. Co se týče akcí pro menší děti, tak pro zatraktivnění těchto akcí autorka navrhuje oslovit Loutkový soubor Zvoneček z České Kamenice, který hraje loutková představení pro nejmenší. Tato představení by se dala například zakomponovat do adventních a velikonočních dílniček, které probíhají v prostorách obecního úřadu a děti by tak měli zpestření během konání akce.

Letní kino je dalším návrhem na společenskou akci. Tuto akci lze pořádat na obecním hřišti, kde je dostatek prostoru, sociální zázemí a možnost otevřít stánek s občerstvením. Samozřejmě by akci bylo možné pořádat jen za příznivých klimatických podmínek. Autorka

dále uvádí možnost promítání přímo v sále obecního úřadu prostřednictvím dataprojektoru. Zde by promítání nebylo závislé na počasí. Promítat by bylo možné jak filmy pro děti, tak pro dospělé.

Vytvoření únikové hry by se zvýšilo povědomí o obci. Obec má dostatek prostor, ve kterých by mohla být úniková hra vytvořena. Ideálním místem pro tuto hru jsou tunely, které tvoří síť chodeb, vybudované během druhé světové války. Tento záměr by jistě přilákal mnoho dobrodruhů už jenom kvůli tomu, kde by se hra pořádala.

Dalším návrhem je vytvoření multifunkčního hřiště, pro které se pozitivně vyslovilo 88 % všech respondentů. Jak bylo zjištěno dětské hřiště již dosloužilo, většina herních prvků již musela být odstraněna z důvodu bezpečnosti. Na tomto hřiště by mohli svůj volný čas trávit jak děti, tak dospělí. Hřiště by obsahovalo jak herní prvky pro děti, tak posilovací prvky pro dospělé, a tak by zde mohli společně celé rodiny trávit volný čas.

Neméně zajímavý návrh je obnovení akce Janské vajíčko, která byla dle účasti na jednotlivých ročnících velice oblíbená. Akce byla navštěvována lidmi z širokého okolí. Tímto návrhem by se mohla zabývat kulturní komise obce a navázat tak na předcházející úspěšné ročníky. Základem je sestavit tým, který bude schopný tuto akci připravit a zrealizovat.

Návrhem na vylepšení celkového pohledu na obec, je instalace odpadkových košů v obci. Zejména v turistické sezoně je znatelný nárůst turistů, kteří proudí obcí, nejen jejich přítomností, ale také jejich odpady. Tyto odpady končí především podél silnic a kazí tak celkový dojem obce.

A jako poslední návrh je instalace nových informačních tabulí a rozcestníků, které v obci buď chybí nebo jsou v takovém stavu, kdy už jsou nečitelné nebo sotva stojí.

5 Závěr

Tato diplomová práce se zabývala tématem společenského života na venkově, konkrétně obcí Janská na Děčínsku. Hlavním cílem této práce byla analýza společenského života v obci Janská a zjištění celkové spokojenosti obyvatel se společenským životem, nalezení možných nedostatků a případného řešení těchto nedostatků.

Práce byla rozdělena na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části byly vysvětleny základní pojmy týkající se venkova, jako vymezení venkova, typologie venkova podle různých aspektů, základní dělení obcí, vymezení orgánů obce, určení aktérů rozvoje venkova, funkce venkova a vymezení společenského a kulturního života.

V empirické části byla přiblížena charakteristika obce, její demografický vývoj, podrobná historie obce, společenské akce, které se v obci konají a spolky, které v obci působí. Dále následovalo sestavení dotazníku a stanovení pracovních hypotéz. Dotazník byl distribuován mezi obyvatele obce v papírové formě a v elektronické formě. Celkem bylo vyplněno 111 dotazníků, které byly postupně kontrolovány a postupně zpracovány. Na základě výsledků z dotazníkového šetření byly vyhodnoceny a následně potvrzeny všechny pracovní hypotézy.

Na základě celkového zhodnocení dotazníkového šetření bylo zjištěno, že občané obce jsou se současnou nabídkou společenských akcí v obci spokojeni. Přesto bylo učiněno na základě dotazníkového šetření několik návrhů týkajících se společenského života v obci. Těmito návrhy jsou společenské akce pro seniory a děti ve věku 10-15 let. Tyto skupiny obyvatel byli doposud opomíjeni. Dalším návrhem je realizace letního kina nebo promítání v sále obecního úřadu. Zajímavým návrhem je vytvoření únikové hry v bývalých podzemních továrnách. Dalším neméně zajímavým návrhem je vybudování multifunkčního hřiště, které by nahradilo již nefunkční dětské hřiště. Mezi návrhy lze také zahrnout obnovení tradice Janského vajíčka. Poslední návrh se netýká společenského života, ale spíše celkového vzhledu obce, a to je instalace odpadkových košů a informačních tabulí.

Uvedené návrhy a doporučení budou předány představitelům obce k dalšímu využití a možné realizaci navržených řešení.

Z celkového pohledu lze tedy konstatovat, že všechny dané cíle této práce byly splněny.

6 Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BERNARD, J. a kol. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. 1. vyd. Praha: SLON, 2011. 237 s. ISBN 978-80-7419-069-8.
2. BINEK, J. a kol. *Synergie ve venkovském prostoru*. 1. vyd. Brno: GaREP, spol. s r.o., 2011. 116 s. ISBN 978-80-904308-8-4.
3. ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. 176 s. ISBN 80-87197-00-3.
4. GEIST, B. *Sociologický slovník*. Praha: Victoria publishing, a.s., 1992. 647 s. ISBN 80-85605-28-7.
5. HORÁKOVÁ, H. a kol. *Transformace venkova: Turismus jako forma rozvoje*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2014. 398 s. ISBN 978-80-7380-537-1.
6. HUDEČKOVÁ, H. a kol. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2005. ISBN 80-213-143-3.
7. JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001. 286 s. ISBN 80-7178-535-0.
8. JOZA, P. *Josef Lorenz Cestář a fotograf*. 1. vyd. Děčín: Děčínsko-podmokelská vlastivědná společnost, 2020. 216 s. ISBN 978-80-905025-9-8.
9. JOZA, P. *Rabštejnské údolí*. 1. vyd. Děčín : Okresní muzeum Děčín, 2002. 213 s. ISBN 80-238-9339-4.
10. MAŘÍKOVÁ, H. a kol. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-311-3.
11. NOVOTNÁ, H. a kol. *Společnost a životní prostředí v regionálním rozvoji*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, s.r.o., 2011. 122 s. ISBN 978-80-97174-11-1.
12. PITROVÁ, P. *Český rok*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2016. 68 s. ISBN 978-80-253-3006-7.
13. POLÁKOVÁ, J. *Politika rozvoje venkova v EU*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2018. 1. vyd. 246 s. ISBN 978-80-213-2796-2.
14. SLEPIČKA, A. *Přeměny venkova (venkov našeho věku)*. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1989. 387 s. ISBN 80-205-0019-7.
15. SVOBODOVÁ, H. a kol. *Úvod do geografie venkova*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 66 s. ISBN 978-80-210-6943-5.

16. WOKOUN, R. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2011. 474 s. ISBN 978-80-7380-304-9.

Elektronické zdroje

1. ČSÚ. Postavení venkova ve středočeském kraji. Český statistický úřad. [Online] 2009. [Citace: 31. 05 2023.] https://www.czso.cz/documents/10180/20565971/20136109_kap1.pdf/0c14c5d3-30d8-4ee2-9b46-86952a7811e5?version=1.0.
2. ČSÚ. Historický lexikon obcí 1865 - 2011. *Český statistický úřad*. [Online] 2015. [Citace: 10. leden 2024.] <https://www.czso.cz/csu/czso/historicky-lexikon-obci-1869-az-2015>.
3. Deník veřejné správy (Dostupné z: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6485296>)
4. Koncepce rozvoje venkova. *Ministerstvo pro místní rozvoj*. [Online] 2019. [Citace: 09. 06 2023.] <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj/regionalni-politika/koncepce-a-strategie/koncepce-rozvoje-venkova#:~:text=Koncepce%20rozvoje%20venkova%20%28KRV%29%20nastavu je%20jednotn%C3%A9%20n%C3%A1rodn%C3%AD%20pojet%C3%AD,rozvoje%20venkova%20ze%20>.
5. MATOUŠKOVÁ, K. Nová typologie městských a venkovských regionů NUTS 3 podle Evropské komise. *Deník veřejné správy*. [Online] 2011. [Citace: 7. únor 2024.] <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6485296>.
6. *Mapy.cz* *Mapy.cz*. [Online] 2024. [Citace: 7. březen 2024.] <https://mapy.cz/zakladni?source=muni&id=204&ds=1&x=14.3281601&y=50.7997511&z=13>.
7. NSMASCR. *NSMAS Národní síť místních akčních skupin České republiky, z.s.* [Online] 2023. [Citace: 30. říjen 2023.] <https://www.nsmascr.cz/o-spolku/co-jsou-mas/>.
8. Oficiální stránky Obce Janská. Obec Janská. [Online] 2023. [Citace: 21. 9 2023.] <https://obec-janska.webnode.cz/historie-obce/>.
9. PERLÍN, R. Typologie venkovského prostoru. *Deník veřejné správy*. [Online] 2010. [Citace: 13. 06 2023.] <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6438321>.

10. PERLÍN, R. Venkov, typologie venkovského prostoru. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [Online] 2010. [Citace: 30. 05 2023.] [www.mvcr.cz › soubor › perlin-pdf](http://www.mvcr.cz/soubor/perlin-pdf).
11. Sociologický ústav. Sociologická encyklopedie. *Sociologická encyklopedie*. [Online] 2018. [Citace: 12. 06. 2023.] <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Obec>.

Legislativa

1. Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích. In: 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>. [cit. 2024-01-17].
2. Zákon č. 89/2012, občanský zákoník. Online. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>. [cit. 2024-01-17].

Ostatní zdroje

1. Kronika obce Janská

7 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

7.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Městsko-venkovská typologie OECD aplikovaná na regiony	17
Obrázek 2: Klastry síťových buněk	18
Obrázek 3: Typologie venkovského prostoru	23
Obrázek 4: Geografické umístění obce Janská	44
Obrázek 5: Znak obce Janská	45
Obrázek 6: Hostinec u Rabštejnského Švýcarska	50
Obrázek 7: Preidlovy textilní továrny	51

7.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Celkový počet obcí a obyvatel v ČR (k 01.01.2023).....	25
Tabulka 2: Složení obyvatelstva (k 1.1.2023)	45
Tabulka 3: Závislost věku respondentů a doby žití v obci	61
Tabulka 4: Účast dle věku	62
Tabulka 5: Důvod neúčasti	63
Tabulka 6: Spokojenost se společenskými akcemi	64
Tabulka 7: Účast na společenských akcích.....	65
Tabulka 8: Návštěvnost akcí podle zaměření	65
Tabulka 9: Chybějící akce	65
Tabulka 10: Nabídka akcí pro seniory	67
Tabulka 11: Informovanost o konání společenských akcích	67
Tabulka 12: Dostatečnost akcí pro děti.....	68
Tabulka 13: Návrhy společenských akcí nespokojených respondentů.....	69
Tabulka 14: Návštěvnost hřiště.....	70
Tabulka 15: Důvod nezájmu dle věkových kategorií	71
Tabulka 16: Společenských akcí se více účastní ženy.....	73
Tabulka 17: Návštěvnost hřiště.....	75
Tabulka 18: Informovanost seniorů o společenských akcích	75

7.3 Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel	46
Graf 2: Vývoj zástavby v obci	46
Graf 3: Pohlaví respondentů	59
Graf 4: Věk respondentů.....	59
Graf 5: Dosažené vzdělání	60
Graf 6: Délka žití v obci	61
Graf 7: Účast na společenských akcích	62
Graf 8: Četnost účastí na společenských akcích	63
Graf 9: Akce pro mládež ve věku 10-15 let.....	66
Graf 10: Dítě v domácnosti do 15 let.....	68
Graf 11: Dostatečnost akcí pro dospělé	69
Graf 12: Multifunkční hřiště	70

7.4 Seznam použitých zkratk

ČSÚ – Český statistický úřad

MAS – Místní akční skupina

Např. - například

Přílohy

Příloha A: Dotazník

Vážení spoluobčané,

tímto bych Vás ráda požádala o spolupráci při vyplnění krátkého dotazníku, který Vám zabere pár minut. Jmenuji se Michaela Müllerová a jsem studentkou České zemědělské univerzity v Praze, obor Veřejná správa a regionální rozvoj, a píši diplomovou práci na téma Společenských život na venkově. Dotazník obsahuje 21 otázek s možností výběru, kdy Vámi zvolenou odpověď zakroužkujete nebo doplníte vlastními slovy. Pokyny jsou napsány u otázky. Vyplnění dotazníku je anonymní. Prosím o vyplnění všech otázek. Po vyhodnocení dotazníků budete mít možnost nahlédnout do výsledků šetření.

Předem děkuji za Vaší spolupráci.

Bc. Michaela Müllerová

1. Pohlaví respondentů

- a) muž
- b) žena

2. Věk respondentů

- a) 15–30 let
- b) 31–45 let
- c) 46–60 let
- d) 61–75 let
- e) 76 let a více

3. Vzdělání respondentů?

- a) základní
- b) vyučen
- c) SŠ s maturitou
- d) vysokoškolské

4. Jak dlouho žijete v obci?

- a) 0–10 let
- b) 11–20 let
- c) 21–30 let
- d) 30 let a více

5. Účastníte se společenských akcí v obci? (pokud uvedete odpověď „vůbec“, pokračujete na otázku č. 6, v opačném případě pokračujete otázkou č. 7)

- a) vždy
- b) téměř vždy
- c) občas
- d) výjimečně
- e) vůbec

6. Z jakého důvodu se společenských akcí neúčastníte?

- a) nemám čas
- b) nezajímají mě
- c) nevím o nich

7. Jak často navštěvujete společenské akce v obci?

- a) 1x – 3x do roka
- b) 4x – 6x do roka
- c) účastním se všech kulturních akcí

8. Jste spokojeni se společenským životem v obci?

- a) velmi spokojen
- b) spíše spokojen
- c) spíše nespokojen
- d) velmi nespokojen

9. Jakých společenských akcí v obci se účastníte? (možnost výběru více odpovědí)

- a) vánoční zábava

- b) taneční zábava k MDŽ
- c) pálení čarodějnic
- d) adventní vyrábění pro děti a dospělé spojené s rozsvícením vánočního stromku
- e) velikonoční vyrábění pro děti a dospělé
- f) dětský den
- g) zájezdy pořádané obcí
- h) divadlo
- i) jiné (vypište)

10. Jaké druhy společenských akcí navštěvujete?

- a) pro děti
- b) pro dospělé
- c) účastním se obou druhů akcí

11. Jaký druh akcí Vám v obci chybí? (zde je prostor pro Vaše náměty)

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)
- f) nechybí, jsem spokojen(a) se současnou nabídkou

12. Jaký typ společenských akcí byste uvítali pro mládež ve věku 10–15 let?

- a) přespávání pod širákem spojené s opékáním buřtů
- b) paintball v Rabštejně
- c) stezka odvahy
- d) zájezdy za zábavou (např. IQlandie, motokáry, trampolíny, lezecká stěna, ferraty)
- e) jiné (vypište)
.....

13. Jaký typ společenských akcí byste uvítali pro seniory?

- a) lázně spojené s procedurami

- b) vinné sklípky spojené s degustací vína
- c) výlet lodí
- d) divadlo
- e) vánoční trhy
- f) dechová hudba s tanečkem
- g) jiné (vypište)

14. Jak se o společenských akcích v obci dozvídáte?

- a) přes oficiální stránky obce
- b) přes Facebookové stránky obce
- c) pozvánka ve schránce
- d) úřední deska obce
- e) osobní pozvání od zastupitelů obce
- f) od rodinných příslušníků
- g) přátel
- h) jinak

15. Máte doma dítě nebo děti do 15 ti let? (pokud ANO, pokračujte na otázku č. 16)

- a) ano
- b) ne

16. Je podle Vás nabídka akcí pro děti dostatečná?

- a) ano
- b) ne

17. Je podle Vás nabídka akcí pro dospělé dostatečná?

- a) ano
- b) ne

18. Uvítali byste v obci nové multifunkční hřiště s herními prvky pro děti a posilovacími prvky pro dospělé? (pokud odpovíte ano, pokračujte na otázku č. 19, pokud odpovíte ne, pokračujte na otázku č. 20)

- a) ano

b) ne

19. Jak často byste toto hřiště navštěvovali?

- a) 1x týdně
- b) 2x – 3x týdně
- c) nepravidelně

20. Proč byste toto hřiště nenavštěvovali?

- a) nemám malé děti, se kterými bych hřiště navštěvoval/a
- b) nemám zájem o cvičení

21. Co byste chtěli sdělit a v dotazníku nebylo? Zde je prostor pro Vaše připomínky.